EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı **Sayı: 254, Kasım 2008**

TKİP 10. Yılında!

10. Yıl Bildirgesi

I

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi: 20. yüzyılın büyük fırtınası!..

20. yüzyıl... Bunalımlar, savaşlar ve devrimler yüzyılı!.. Yüzyılın başlangıcı, kapitalizmin emperyalist aşamasına geçişi işaretliyor. Emperyalizm çağı ile birlikte kapitalizmin genel bunalım aşaması başlıyor. Sistemin yapısal sorunları ağırlaşıyor, çelişkiler her alanda keskinleşiyor. 1904 Rus-Japon savaşı gerici emperyalist savaşlar dönemine, 1905 Rus Devrimi devrimler dönemine ilk açılışlar oluyor. Ekonomik bunalım ve emperyalist egemenlik mücadelesi militarizmi ve silahlanmayı azdırıyor, sonuçta emperyalist bir dünya savaşını hazırlıyor. İnsanlık, yüzyılın daha ikinci on yılı içinde, 1914 yılında, ilk emperyalist dünya savaşının büyük yıkımı ile tanışıyor.

Savaş sistemin bunalımını ağırlaştırıyor ve bu Rusya'da Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferini hazırlıyor. Bolşevik partisinin devrimci önderliği altında birleşmiş işçi sınıfı, yoksul köylülüğün desteğini de kazanarak, burjuvaziyi deviriyor ve iktidarı ele geçiriyor. Burjuvazi mülksüzleştiriliyor ve devrimci Sovyet iktidarı altında yeni bir toplumun inşasına geçiliyor.

Sosyalist Ekim Devrimi yeni bir çağı, proletarya devrimleri çağını başlatıyor. Yarattığı büyük sarsıntı, çok geçmeden tüm dünyada yankılanıyor. Kıta Avrupası yıllarca süren bir devrimci çalkantılar dönemi yaşıyor. Sömürge ve yarı-sömürge ülke halklarının uyanışı hız kazanıyor. Doğu'nun ezilen halkları emperyalist köleliğe başkaldırarak tarih sahnesine çıkıyorlar. Olgunlaşmakta olan Çin Devrimi, Ekim Devrimi'nin ardından yeni bir itilim kazanıyor.

Bolşevizm zafere devrimci Marksizmin bayrağı altında yürüyor. Bu, ezilenler dünyasında marksist dünya görüşüne ve devrimci sosyalizm ülküsüne büyük bir güç ve prestij kazandırıyor. Kültürel açıdan en geri konumdaki halklar arasında bile sosyalizm büyük bir umut haline geliyor. Burjuva ulusal demokratik akımlar bile sosyalizm iddiası ile ortaya çıkıyorlar.

Dünyanın dört bir yanında peşpeşe komünist partileri kuruluyor ve Komünist Enternasyonal'in kızıl bayrağı altında birleşiyorlar. Sınıf bilinçli devrimci işçiler, proletarya devrimi ve sosyalizm davasına ihanet etmiş sosyal-demokrat partilerden koparak, kitlesel halde komünist partilerin saflarına katılıyorlar. Batının devrimci işçi sınıfı ile Doğu'nun uyanış içindeki ezilen halkları arasında emperyalizme karşı sağlam devrimci köprüler kuruluyor. Ekim Devrimi burada birleştirici bir eksen rolü oynuyor.

Özetle, Ekim Devrimi ile birlikte, onun bir fırtınaya dönüşen etkisi altında, dünya devrimci süreci büyük bir güç ve yeni bir ivme kazanıyor.

II

1920'lerden 1960'lara... Türkiye'de sosyal durgunluk, dünyada fırtınalı onyıllar

Büyük Ekim Devrimi'nin dünyayı sarsan

fırtınası, etkisini Türkiye'de de gösteriyor.10 Eylül 1920'de Bakü'de kurulan Türkiye Komünist Partisi, Büyük Ekim fırtınasının dolaysız bir ürünü oluyor.

Aynı yıllarda Türkiye'de başını burjuva kemalist hareketin çektiği milli kurtuluş mücadelesi var. Mustafa Suphi önderliğindeki Türkiyeli komünistler bu mücadeleye katılmak, Ekim Devrimi'nin büyük soluğunu Türkiye'nin işçilerine ve köylülelerine taşımak istiyorlar. Fakat ulusal kurtuluş mücadelesinin bir işçi-köylü devrimine dönüşmesinden korkan kemalist burjuvazi buna izin vermiyor. Bu girişimi kirli bir komplo ile boğuyor. Mustafa Suphi ve 14 yoldaşı katlediliyor. Türk burjuvazisinin kirli savaş ve katliam geleneği, komünist katliamı ile başlıyor.

TKP, daha ilk adımında, önder kadrosu ile birlikte devrimci bir çizgide kalmak olanağını da yitiriyor. TKP'nin sonraki önderliği devrimci bir çizgi izleyemiyor. Kemalist iktidara soldan muhalefet etmeyi ve kemalist reformları daha ileriye taşımayı kendine misyon ediniyor. Böylece gerçekte bağımsızlığını yitiriyor, iktidardaki kemalist akımın muhalefetteki yedeği olmaktan öteye gidemiyor.

Türkiye Cumhuriyetin ilk iki on yılında Kürt isyanlarının sarsıntısını yaşıyor, kemalist burjuvazi bunları katliamlarla ve toplu sürgünlerle bastırıyor. Bunun ötesinde topluma sosyal mücadele bakımından belirgin bir durgunluk egemen. Bu, solu temsil eden TKP'nin gelişme ve büyüme şansını hepten boğuyor.

TKP, solun tümünü temsil ettiği 40 yıl boyunca, bir avuç aydın ile sınıf bilinçli işçinin marjinal partisi olmaktan öteye gidemiyor. Türkiye'nin siyasal yaşamında kayda değer bir rol oynayamıyor. Buna rağmen devletin sık sık tekrarlanan saldırılarına hedef olmaktan da kurtulamıyor. TKP üyeleri döne döne baskı, zulüm, işkence ve hapislerle karşılaşıyorlar. İçlerinden bunu büyük bir direnç va kararlılıkla karşılayan değerli kadrolar çıkıyor.

***

1920'lerden 1960 başına Türkiye sosyal-siyasal durgunluk ve burjuva gericiliğinin boğucu egemenliği altındayken, dünyada 20. yüzyılın en hareketli onyılları yaşanıyor. Ekim Devrimi'ni izleyen büyük devrimci fırtına ancak hız kesmişken, 1929'da kapitalizmin büyük ekonomik çöküntüsü patlak veriyor. Dünya kapitalizmini yıllarca soluksuz bırakan "büyük bunalım", kapitalizmin özünde yatan derin çelişmeleri bir kez daha gözler önüne seriyor. Oysa sosyalist Sovyetler Birliği bu bunalımdan hiçbir biçimde etkilenmiyor, tersine, aynı zaman dilimi içinde sosyalizmin inşasında önemli başarılar elde ediyor.

Doğu'da Çin Devrimi yeni bir safhaya geçerken, tüm 30'lu yıllar Avrupa'da, bir toplumsal-siyasal istikrarsızlık ve devrimci çalkantılar dönemi olarak yaşanıyor. Burjuva gericiliğinin buna tepkisi faşizm oluyor. Almanya'da Nazi iktidarı faşist gericiliği tüm Avrupa'da azdırırken, yeni bir emperyalist savaşı da alabildiğine yakınlaştırıyor. Enternasyonalizmin ve devrimci kahramanlığın en iyi örneklerine sahne olan İspanya'da cumhuriyetçiler İç Savaş'ı yitiriyorlar.

Sistemin çok boyutlu bunalımı emperyalistler arası çelişkileri keskinleştiriyor. '30'lu yılların sonunda yeni bir emperyalist paylaşım savaşı gündeme geliyor. Savaş 6 yıl sürüyor ve 50 milyonu aşkın insanın yaşamına maloluyor. Avrupa'yı ve sosyalist Sovyetler Birliği'ni harabeye çeviren bu savaş, kapitalist dünya sisteminin insanlığın ve uygarlığın önünde gerçek bir ayakbağı haline geldiğinin yeni bir kanıtı oluyor. İnsanlığı kapitalizmin ürünü faşizm belasından, sosyalist Sovyetler Birliği ve hemen tüm ülkelerde komünistler önderliğinde savaşan devrimci Avrupa halkları kurtarıyorlar.

Savaşı Doğu Avrupa'nın kapitalist sistemden kopması, bunu ise Uzak Doğu'da Çin, Kore ve Vietnam devrimleri izliyor. Milli kurtuluş mücadeleleri yeni bir hız kazanıyor. Dünya çapında halklara devrimci bir iyimserlik, sisteme ise gerici bir karamsarlık egemen. Emperyalist dünya gericiliği bunu saldırgan NATO oluşumu ve Soğuk Savaş saldırısı ile karşılıyor.

III
'60'lı yılların büyük uyanışı...
Kitleselleşen sol ve burjuva sosyalizmi dönemi

İnsanlık dünyayı bekleyen yeni bir fırtınalı on yıla, 1960'lara, Küba Devrimi'nin zaferi ile giriyor. Dünyadaki devrimci fırtına tüm '60'lı yıllar boyunca sürüyor... Sosyalist ülkelerdeki bürokratik bozulmaya ve dünya komünist hareketini hızlı bir bölünme, parçalanma ve yozlaşmaya sürükleyen Kruşçev liderliğindeki modern revizyonist ihanete rağmen bu böyle.

Dünyanın dört bir yanında halklar devrim için, ezilen uluslar kurtuluş için mücadele ediyor. Cezayir'de kurtuluş mücadelesinin zaferi, Çin'de kültür devrimi, Vietnam'da ve Filistin'de ulusal direnişler, Kara Afrika'da sömürgeciliğe karşı ulusal uyanış, hemen yer yerde devrimci halk hareketleri var. Geçici refah döneminin yarattığı bozulmaya rağmen Avrupa ve Amerika'da bile kitle hareketliliği güç kazanıyor. Dönemin sonunda Avrupa işçi ve öğrenci hareketleri ile sarsılırken, ABD'de Vietnam savaşına, ırksal ve cinsel ayrımcılığa karşı güçlü kitle hareketleri var.

Aynı 1960'lı yıllar Türkiye'de de büyük bir hareketlenmeye sahne oluyor ve her açıdan yeni bir dönemin başlangıcını işaretliyor. 1950'li yıllarda hızlanan kapitalist gelişme, '60'lı yıllara ulaşıldığında, Türkiye toplumuna yeni bir görünüm kazandırıyor. Geleneksel tarımsal ilişkiler çözülüyor, kırdan kente kitlesel göçler yaşanıyor, şehirler büyüyor, sanayi havzaları çoğalıyor... Köylülük ve küçük zaanatçılık çözülürken, işçi sınıfı güçleniyor, safları günden güne kalabalıklaşıyor.

İktisadi gelişme toplumun sosyal yapısını ve sınıf ilişkileri tablosunu baştan aşağı değiştiriyor. Bu, etkisini çok geçmeden sosyal-siyasal mücadele planında da gösteriyor. Türkiye, Cumhuriyet döneminin tanık olmadığı çapta büyük bir sosyal uyanışa, hareketlenmeye ve mücadeleye sahne oluyor. İşçi sınıfı, topraksız köylülük, küçük üreticiler, şehir küçük-burjuvazisinin modern katmanları, eğitim emekçileri, öğrenci gençlik, her biri kendine özgü istemlerle birbiri ardına mücadele sahnesine çıkıyorlar. Bunu Kürdistan'da, halk katmanlarına dayalı, ilerici sosyal özlemlerin demokratik ulusal özlemler ile içiçe ifade edildiği bir yeniden uyanış ve hareketlenme tamamlıyor. Kapitalist sömürüye ve emperyalist talana eşlik eden siyasal baskı rejimi, işçi sınıfı ve emekçi halk kitleleri arasında, ekonomik-sosyal istemlerin yanısıra demokratik siyasal özlemleri de kamçılıyor. Grevler, gösteriler, yürüyüşler, fabrika işgalleri, küçük üretici eylemleri, toprak işgalleri, öğrenci boykotları birbirini izliyor. Dünyadaki süreçlerin de olumlu etkisi ile birlikte sosyalizm özlemi toplumun mücadele içindeki ileri katmanları arasında güç kazanıyor.

'60'lı yılların bu büyük sosyal uyanışı ve hareketlenmesi, solun ve sosyalizmin üzerinde gelişip serpileceği verimli ve bereketli bir toprak demek. Nitekim öyle de oluyor. Türkiye sol hareketi tarihinde ilk kez olarak bu dönemde kitleselleşiyor, toplumda meşrulaşıyor ve giderek etkin bir taraf haline geliyor. Öte yandan Kürt hareketi, yine bu dönemde, ama artık alt sınıflara dayalı olarak ve belirgin ilerici özlemlemlerle, yani sınıfsal kimliği ve siyasal niteliği değişmiş olarak, yeniden mücadele sahnesine çıkıyor. Bu aynı yıllar, 1960'lı yıllar, Türkiye'de sol bir kültürel aydınlanma dönemidir de. Bu ilerici gelişmeyi bilim, kültür, sanat, edebiyat yaşamı içindeki aydınların hatırı sayılır bir bölümünün solda yer alması ve emekçilerin mücadelesini desteklemesi tamamlıyor.

Tarihi önemdeki bu büyük uyanışın merkezinde tartışmasız biçimde Türkiye işçi sınıfı var. Büyük hareketlilik, dönemin başında, işçi sınıfının grev ve toplusözleşme hakkı için giriştiği büyük Saraçhane Mitingi ile ilk itilimini kazanıyor. Ve dönemin sonunda, işçi sınıfının temel sendikal haklarını korumak için ayağa kalktığı Büyük 15-16 Haziran

Direniş ile doruğuna ulaşıyor. Arada büyük yankılar yaratan Kavel direnişinden ancak askeri birliklerle bastırılabilen Zonguldak kömür işçileri direnişine, yürüyüşlerden fabrika işgallerine kadar sayısız işçi direnişi var. Bu etkin konum ve öncü tutum, işçi sınıfını adeta kendiliğinden öteki emekçi katmanların da umudu haline getiriyor.

Fakat yazık ki bu dönemde işçi sınıfının devrimci partisi yok. Dahası genel olarak devrimci bir parti de yok. Sol adına sahneye çıkan başlıca akımlar, sosyalizm söylemi kullansalar da gerçekte ne sosyalist, ne de devrimci idiler. Bu akımlar ne bir sınıf egemenliği sistemi olarak kapitalist mülkiyet düzenini, ne de bir sınıf egemenliği aygıtı olarak burjuva sınıf devletini hedef alıyorlardı. Ne buna uygun bir konumlanışları ve örgütlenmeleri, ne de bunu olanaklı kılacak bir stratejik çizgileri ve mücadele anlayışları vardı. Ya TİP örneğinde olduğu gibi parlamentocu, ya da YÖN ile MDD Hareketi örneğinde olduğu gibi darbeci idiler. Bu, burjuva düzen kurumlarına bağlanan gerici umutları anlatıyordu. TİP tüm umudunu anayasaya ve parlamentoya bağlarken, YÖN ve MDD Hareketi başta düzen ordusu olmak üzere devlet bürokrasisinden medet umuyordu.

Bu akımlara ortak payda olarak milli kalkınmacı bir orta sınıf zihniyeti egemendi. Tabanda samimi emekçiler ile devrim özlemi güçlü militanlar yer alsalar da, hareketi pratik olarak bunlar sürükleseler de, dönemin sol hareketine reformcu orta sınıf temsilcileri yön veriyordu. Hedef toplumsal devrim değil, fakat ulusal ve sosyal reform idi. Düzenin temellerine dokunmaksızın düzen reforme edilmek isteniyordu.

Özetle bu, Türkiye solunun yakın tarihinde sosyal reformcu akımların egemenliği anlamında bir burjuva sosyalizmi dönemi idi.

IV

'71 Devrimci Hareketi:
Devrimci kopuşun anlamı ve sınırları

Reformizmin egemenliği sosyal hareketliliğin dinamizmi ile çelişiyordu. Biriken koşullar aşılmasını zorluyordu. Dönemin sonuna doğru bu gerçekleşti. Gençlik hareketi içinde yetişmiş kadrolar, dönemin dünyasına egemen devrimci akımlardan da etkilenerek, reformist çizgiden koptular. THKP-C, THKO ve TKP-ML bu kopuş süreci içinde şekillendi. Parlamentarizm ve ordu darbeciliği reddedildi, devlet tüm kurumlarıyla karşıya alındı ve devrim uğruna kurulu düzene başkaldırıldı. Bu, devrimci hareketin doğumu idi. Bu doğum tarihi önemdedir; '71 Devrimci Hareketi'nin yakın tarihimiz içindeki özel yeri bunda anlamını bulmaktadır.

Fakat bu henüz işçi sınıfı devrimciliğinin doğumu demek değildi. Tüm olumlu etkilenmelere rağmen bu akımlar, temelde Marksist dünya görüşüne ve işçi sınıfı devrimciliğine uzak idiler. İşçi sınıfının devrimci sosyalist ufkunu değil, fakat kent ve kır küçük-burjuva katmanlarının devrimci-demokratik özlemlerini temsil ediyorlardı. İdeolojik çizgileri, programları, örgüt ve mücadele anlayışları, bunu bütün açıklığı ile ortaya koyuyordu.

Bu akımların mücadele sahnesine çıkışlarıyla hemen hemen aynı dönemde büyük 15-16 Haziran Başkaldırısını gerçekleştiren Türkiye işçi sınıfı hala da devrimci konum ve kimliğine uygun bir ideolojik-siyasal temsilden yoksundu.

Türkiye '70'li yıllara işçi sınıfı cephesinden 15-16 Haziran çıkışı ve sol hareket cephesinden devrimci hareketin doğumu ile adım attı. Burjuva gericiliğinin genel toplumsal uyanışa yanıtı ise faşist 12 Mart askeri darbesi oldu. Dönemin Genelkurmay Başkanı "sosyal gelişme ekonomik gelişmeyi aşmıştır" diye özetlemişti durumu. Durum tespitinden çıkan vazife, Amerikancı faşist askeri darbe oldu. Halk hareketi yeni kurulmuş devrimci örgütlerle birlikte acımasızca ezildi. Devrimci örgütlerin liderleri ve kadroları ya katledildi, ya da zindanlara dolduruldu. Faşizmin zulmüne karşı dışarda, işkencehanelerde, mahkemelerde ve idam

sehpalarında yiğit direniş örnekleri gösterildi ve bu sonraki devrimci kuşaklara kalan en önemli miras oldu.

V

'70'li yılların büyük halk hareketi...
Devrimcileşen sol ve küçük-burjuva sosyalizmi

12 Mart faşizminin zulmü çok geçmeden ters tepti. Baskı ve zulümle rüzgar ekenler, daha aradan birkaç yıl bile geçmeden, halk hareketinin ilkinden de büyük yeni bir fırtınası ile yüzyüze kaldılar. 1974 yılından başlayarak tüm Türkiye'de devrimcileşmiş bir halk hareketi boydan boya yayıldı. Modern Türkiye tarihinin en kitlesel, coşkulu ve militan gösterileri bu dönemde gerçekleşti. Onbinlerce insanın döne döne katıldığı faşizmi protesto eylemleri, yüzbinlerce kişinin katıldığı 1 Mayıs eylemleri bu dönemde yaşandı. Kürt halkının '60'ların sonuna doğru açığa çıkan yeni ulusal demokratik uyanışı da aynı dönem içinde serpilip gelişti.

Ezilen sınıfların hemen tüm kesimleri, işçi sınıfı, kent küçük-burjuvazisi, gecekondu yoksulları, öğrenci gençlik, kır yoksulları vb., en ileri kesimleriyle mücadelenin içinde idiler. Fakat ilk hareketlenenler bir kez daha öğrencilerle birlikte işçiler olmuştu. Sosyal hareketliliğin merkezinde bir kez daha işçi sınıfı vardı. İşçi sınıfı sayısız grev ve direnişlerle, birbirini izleyen faşist cinayetlere karşı ortaya koyduğu eylemlerle, 1 Mayıs gösterilerine etkin katılımı ile, DGM'yi püskürten direnciyle, Tekel ve Tariş gibi unutulmaz direnişleriyle, politik bir genel greve dönüşen 20 Mart faşizmi protesto eylemiyle, Kemal Türkler'in katledilmesine karşı ortaya koyduğu görkemli siyasal protesto ile, 15-16 Haziran'ın kitlesel militan ruhunu yeni döneme taşımıştı. Özetle işçi sınıfı, etkili gücü ve militan etkinliği ile, birleştirme ve ardından sürükleme yeteneği ile, öteki emekçi kesim ve katmanların öncüsü olabilecek biricik sınıf olduğunu, bir kez daha hayatın içinde, sosyal mücadelenin sıcak zemininde, tüm açıklığı ile ortaya koymuştu.

Fakat bu aynı dönemde, sol ve sosyalizm adına ortaya çıkan sayısız akıma rağmen, Türkiye işçi sınıfı politik düzeyde devrimci bir temsil olanağından yine yoksundu. Tüm öteki katmanlar bir biçimde sol siyasal sahnede temsilcilerine sahip idiler, ama işçi sınıfı değildi. Ara katmanların, kent ve kır küçük-burjuvazisinin değişik kesimlerinin, kent ve kır yoksullarının düşünce tarzlarını, sınıfsal ufkunu, siyasal özlemlerini, kültürel eğilimlerini dile getiren, kendinde cisimleştiren çok çeşitli akımlar vardı. Fakat işçi sınıfının devrimci dünya görüşünü ve siyasal ufkunu temsil eden, bu temelde onu bağımsız devrimci bir güç olarak örgütlemeye ve harekete geçirmeye yönelen herhangi bir akım yoktu.

Aralarında geçiş halkaları oluştaranlar bulunsa da, dönemin sol siyasal akımları temelde iki ana grubu oluşturuyorlardı. Bunlardan ilki, '60'lı yılların TİP reformizminden kök alan ve artık herşeyi ile Sovyet revizyonizmine dayanan reformist partiler grubuydu. İkincisi ise, hemen tümüyle '71 Devrimci Hareketi'nden kök alan, kendi aralarında alabildiğine bölünüp farklılaşan, her renkten devrimci-demokrat akımlar kümesi idi.

İlk grubu oluşturan reformist akımlar devrimciliğe her bakımdan yabancı idiler. Kent ara katmanlarının, iyi halli kent küçük-burjuvazisinin düşünce ve özlemlerini temsil ediyorlardı. Mevcut sorunlu biçimiyle düzene muhalif, fakat gerçekte onun temelleri ile barışık idiler. Amaçları kurulu düzeni devirmek değil, fakat yalnızca reforme etmekti. Konumlanışları da buna göre idi; tümü de düzenin icazet sınırları içinde bulunuyorlardı. Bunlar, '60'lara egemen burjuva sosyalizminin yeni dönemdeki uzantıları, siyasal sahnedeki temsilcileri idiler.

İkinci grubu oluşturanlar, genel planda devrimci bir konumda idiler. Fakat devrimcilikleri temelde küçük-burjuvazinin sınıf ufkunu aşmıyordu. Başta öğrenci gençlik olmak üzere kentin ve kırın küçük-burjuva katmanları içinde kendilerini bulmuşlar, her bakımdan bu zeminde

yoğrulmuşlardı. Kitle tabanlarını buradan edinmiş, kadrolarını buradan devşirmişlerdi. Programatik ufukları ve siyasal çizgileri, mücadele ve örgütlenme anlayışları, kültürel ve moral değerleri buna, bu sınıfa, demokratik küçük-burjuvaziye göre şekillenmişti. Tümü birarada, yeni döneme, 1970'li yıllara damgasını vuran küçük-burjuva sosyalizminin temsilcileri idiler.

Dönemin reformist akımları işçi sınıfı hareketi üzerinde belirli bir etkiye sahiptiler. Bu, reformist sendika bürokrasisi üzerinden ve dolayısıyla tepeden inme elde edilmişti. Bu yolla sınıf hareketinin devrimcileşme olanakları felce uğratılıyor, hareket düzenin icazet sınırları içinde tutuluyor, burjuva akımların yedeği haline getiriliyordu. Dönemin halkçı devrimci-demokratik akımları ise işçi sınıfından ya tümüyle kopuktular, ya da onunla ancak halk sınıflarından biri sınırlarında ilgileniyorlardı.

Sol hareketin bu tablosu ile birlikte işçi sınıfı hareketinin durumu, '70'li yılların büyük devrimci fırtınasının neden kolayca heba olduğunun da en temel açıklamasını verir bize. Dönemin gerçek ihtiyacı, işçi sınıfının devrimci dünya görüşünü, buna dayalı bir devrimci programı ve stratejik yönelimi temsil eden, bunun işçi sınıfı içinde ete-kemiğe büründürmeye yönelen bir devrimci sınıf partisi idi. Dönemin geniş çaplı devrimci halk hareketini, ancak devrimcileşmiş bir örgütlü işçi sınıfı hareketi, kendi ekseni etrafında birleştirebilir ve burjuva sınıf iktidarı için gerçek bir tehdit düzeyine çıkarabilirdi. Olmayan da yazık ki buydu. Dönemin, onbinlerce devrimcinin binbir türlü fedakarlığı üzerinden oluşan muazzam devrimci birikiminin, bir sonraki dönemde kolayca heba olup dağılmasının gerisinde temelde bu vardı.

VI

1980'ler: Yenilgi ve yıkılış yılları...

Dünya'da ve Türkiye'de bir dönemin sonu

Türkiye'de büyük bir sosyal hareketliliğe sahne olan 1970'li yılların ikinci yarısı, dünyada bir dönemin sonuna gelindiğinin ilk önemli işaretlerini de veriyor.

Dünya kapitalizmi, ikinci dünya savaşını izleyen uzun ekonomik genişleme döneminin sonuna ulaşıyor ve yeni bir bunalım dönemine giriyor. Ekonomik durgunluğa tüm dünyada işsizlik ve enflasyon eşlik ediyor. Kapitalist dünya, bunalımın faturasını emekçilere ödetmek üzere, '80'li yılların başından itibaren, bugün çöküşünü izlemekte olduğumuz saldırgan neo-liberal politikalar dönemine giriyor.

Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın yozlaşmış bürokratik rejimlerinde sorunlar çoğalıyor. '89 çöküşünün koşulları olgunlaşıyor. Revizyonist akımın yozlaşması yeni boyutlar kazanıyor. Euro-komünizm akımı, eski komünist partilerdeki yozlaşmanın sosyal-demokratlaşma aşamasını işaretliyor.

'70'li yılların ortalarına doğru Çin Hindi halkları Amerikan emperyalizmine karşı ezici bir zafer elde ediyorlar. Afrika'da sömürgeciliğe son darbeler vuruluyor. İran'da Amerikancı Şah rejimi yıkılıyor. Halkların bu zaferleri, Ekim Devrimi ile başlayan büyük devrimci sürecin son halkalarını oluşturuyor. Bunu dünya ölçüsünde aynı sürecin hızlı bir gerilemesi izliyor.

Devrimci sürecin gerilemesine '80'li yıllardan itibaren siyasal gericiliğin öne çıkması eşlik ediyor. Yeni-sağın yükselişi eşliğinde neoliberal saldırı dönemi başlıyor. ABD'de Reagan, İngiltere'de Thatcher, Almanya'da Kohl hükümetleri bunu simgeliyor.

Aynı yıllara Türkiye faşist karşı-devrim hamlesi ile giriyor. 1980 sonbaharında 12 Eylül askeri faşist darbesi tezgahlanıyor. Darbenin arkasında dolaysız olarak ABD ve NATO var. Amaç yalnızca tehdit oluşturan devrimci süreci boğmak değil, fakat İran devriminin ardından doğan büyük boşluğu da Türkiye ile doldurmak.

Darbenin ardından sınıf ve kitle hareketi faşist askeri rejimin zoruyla dizginleniyor ve devrimcilere karşı ülke

çapında bir sürek avı başlatılıyor. Yüzbinlerce insan işkencelerden geçiriliyor, onbinlercesi zindanlara dolduruluyor. İdamlar ve faşist cinayetler birbirini izliyor. Dinsel gericiliğin önü bizzat faşist cunta eliyle açılıyor. Kürt devrimcilerine görülmemiş bir zulüm uygunlanıyor. Kürt halkına inkar ve imha dayatılıyor. 24 Ocak Kararları'nın engelsizce ve acımasızca uygulandığı, sömürü ve talanın da dizginlerinden boşaldığı her açıdan karanlık bir dönem bu.

Devrimci hareket çok ağır, aynı ölçüde çok kolay bir yenilgi alıyor. Binlerce militana hükmeden örgütler gevşek yapılar olarak peş peşe çöküyorlar. Yenilgiyi yılgınlık, yılgınlığı tasfiyeci süreç tamamlıyor. Devrimden kaçış kitlesel bir hal alıyor. Küçük-burjuva kimliğe dayalı bir devrimciliğin zor döneme dayanaksızlığı her yönüyle açığa çıkıyor. '70'li yıllardaki yükseliş içinde hemen hemen kendiliğinden kazanılan her şey, yenilgi döneminde aynı kolaylıkla kaybediliyor.

Ağır ve kolay yenilgiye rağmen devrimci hareketten arta kalan güçler yenilgiyi açıklıkla ve yüreklilikle sorgulamak yeteneği gösteremiyorlar. Küçük-burjuvaziye özgü yapısal zaafiyet kendini burada da gösteriyor. Yapıldığı kadarıyla sorgulama geriye dönük olarak yapılıyor. Bu ise liberalizmi ve tasfiyeciliği besliyor. Devrimden kopmak ve devrimci örgütten kaçış ile sonuçlanıyor. Bugünün reformist sol grupları bu sürecin ürünü olarak ortaya çıkıyorlar.

Çok geçmeden '89 çöküşü patlak veriyor. Bu, dünyada ve Türkiye'de bir dönemin sonunu kesin olarak işaretliyor. '60'lı yılların ürünü burjuva sosyalizmi, '70'li yılların ürünü küçük-burjuva sosyalizmi için bir dönem kesin olarak kapanıyor.

VII

1990'lar: Dünyada ve Türkiye'de siyasal gericilik...

Sınıf devrimciliğinin doğumu: TKİP!

1987 yılı... Ekim Devrimi'nin 70. Yılı... Dünyada devrim dalgası durulalı yıllar olmuş. Uluslararası ortama artık neo-liberal gericilik egemen. Sovyetler Birliği'inde Gorbaçov dönemi ve yıkılışın hemen öncesi... Ekim Devrimi ile başlayan bir büyük tarihi dönem biçimsel yönden de kapanmak üzere...

Türkiye ise 12 Eylül karanlığından çıkışın sancılarını yaşıyor. '70'li yıllarda solda yer alan kent orta sınıfları artık düzenle her açıdan bütünleşmiş durumdalar. Devrimci yükselişin coşkulu taşıyıcısı kent küçük-burjuva katmanlarına yılgınlık ve atalet egemen. Sınırlı bir öğrenci hareketliliği dışında sahnede yalnızca ve yine işçiler var. Grevler birbirini izliyor ve '89'daki büyük Bahar Hareketliliği'nin koşulları olgunlaşıyor. Kürdistan'daki gerilla mücadelesi ile halk hareketliliği birleşme aşamasına doğru hızla ilerliyor.

Türkiye solunda yenilgi sonrası ilk toparlanma çabaları var. Büyük ve kolay bir yenilgiyi izleyen her yeniden toparlanma çabası, kapsamlı bir devrimci muhasebeye dayanmak zorunda. Küçük-burjuva tutuculuğu buna gerici bir ayak direme gösteriyor. Kalınan yerden aynı biçimiyle devam edilebileceği hayaliyle hareket ediyor. Bu hayalin yarattığı akibet, aradan geçen 20 yılın ardından, bugün bütün açıklığı ile gözler önündedir. Geçmişin yapısal zaaflarıyla devrimci temellerde bir hesaplaşmaya yanaşmayanlar, sonuçta ne geçmişin devrimci kazanımlarını ve ne de kendi devrimci kimliklerini koruyabildiler.

Komünist hareketin doğumu küçük-burjuva tutuculuğuna karşı mücadele içinde şekilleniyor. Komünistler Ekim Devrimi'nin 70. yılında mücadele sahnesine çıkıyorlar. "Yeni Ekimler İçin!" şiarını yükseltiyorlar. Bunun ancak dünyadaki ve Türkiye'deki süreçlerin dersleri temelinde devrimci bir yenilenme ile olanaklı olabileceğini savunuyorlar. Bu temelde Türkiye solunun yakın geçmişini her yönüyle sorguluyorlar ve yapısal zaafları kıyasıya eleştiriyorlar. Bunun dünya komünist hareketinin 20. yüzyıl deneyimlerinin dersleri ile birleştirmeye çalışıyorlar. Bürokratik yozlaşmaya ve revizyonist ihanete yolaçan

süreci çeşitli yönleriyle sorguluyorlar ve sonuçlar çıkarıyorlar. Küçük-burjuva halkçılığına, revizyonizme ve liberal tasfiyeciliğe karşı çok yönlü bir mücadele süreci bu. Komünist hareket kendine özgü ideolojik kimliğini bu mücadele içinde buluyor.

Türkiye Komünist İşçi Partisi, Ekim 1987'den Kasım 1998'e uzanan zorlu bir parti inşa sürecinin ürünü olarak kuruluyor. Bu sürecin teorik cephesinde devrimci bir parti programını ortaya çıkarma, pratik cephesinde sınıf hareketiyle devrimci birleşme çabası var. Bunlara devrimci örgüt sorununda ilkeli bir hassasiyet ile devrimci direniş geleneğinin her alanda geliştirilmesi eşlik ediyor.

Bugünden bakıldığında, sürecin tüm zorluklarına rağmen toplam bilanço yüz ağartıcıdır. Devrimci parti programı bir bayrak gibi dostun düşmanın önünde göndere çekilmiştir. Sınıfla birleşmede büyük bir deneyim ile birlikte ilk önemli mevziler elde edilmiştir. Burjuva gericiliğinin sonu gelmeyen saldırılarına rağmen illegal temellere oturan devrimci örgütün korunmasında ilkeli bir kararlılık gösterilmiştir. Ve nihayet tüm bunlar, siyasal mücadelenin her alanında devrimci direniş geleneğinin geliştirilmesi ile birleştirilmiştir.

Bütün bunların başarıldığı dönemi de önemle gözönünde bulundurmak gerekir. Komünistlerin devrimci bir sınıf partisini inşaya giriştikleri yıllar, tüm dünyada ve Türkiye'de azgın bir siyasal gericilik dönemi oldu. '89 çöküşü ile başlayan bu dönemde, dünya ölçüsünde burjuva gericiliği dizginlerinden boşaldı. "Tarihin sonu" ilan edildi, devrime ve sosyalizme ait her şey bin türlü karalamanın konusu haline getirildi. Bunu işçi sınıfına, emekçilere ve halklara yönelik emperyalist küreselleşme saldırısı tamamladı. Tüm bunlar etki ve sonuçlarını Türkiye'de de gösterdi. Şoven milliyetçilik ve dinsel gericilik emekçi kitleleri sarıp sarmaladı ve boğucu bir atmosfere dönüştü. Kürt halkının haklı ulusal direnişini ezme çabası, baskı ve terör rejimini süreklileştirdi. Devletin çeteleşmesi yeni boyutlar kazandı.

Böylesine zor ve her açıdan elverişsiz bir tarihi dönemde kurulan Türkiye Komünist İşçi Partisi, devrimci tarihimizin dolaysız bir ürünüdür. Varlığını, bu tarihin her yönüyle bilince çıkartılması ve işçi sınıfı devrimciliği temelinde aşılmasına borçludur. Türkiye Komünist İşçi Partisi, işçi sınıfının toplumdaki yeri ve tarihi devrimci misyonu üzerine temel marksist düşünceyi, boş bir söylem olmaktan çıkarmış, mücadelenin içinde ete-kemiğe büründürmeye yönelmiştir. Türkiye devrimci hareketinin tarihinde böyle bir yönelim, buna dayalı bir tutarlılık ve kararlılık ilk kez olarak gösterilmektedir. Bu teorik ve pratik konum ve yönelim, modern Türkiye'de proleter sınıf devrimciliğinin gerçek doğumunun ifadesi olmuştur.

Türkiye'de '60'lı yılların büyük sosyal uyanışına, düzen sınırlarını ve kurumlarını aşamayan bir burjuva sosyalizmi damgasını vurmuştu. '70'li yıllardaki büyük halk hareketine ise, ufku demokrasiyi ve bağımsızlığı aşamayan devrimci küçük-burjuva sosyalizmi damgasını vurdu. Bu iki akımdan ilki bugünün reformist sol çevreleri şahsında, ikincisi ise bazı devrimci-demokrat gruplar şahsında halen de varlığını sürdürmektedir. Fakat gerçekte ikisinin dönemi kesin olarak kapanmıştır, üstelik daha '80'li yıllarda. 12 Eylül yenilgisi burada bir dönüm noktası olmuş, '89 yıkılışı ise bunu pekiştirmiştir.

Türkiye'nin gelmesi kaçınılmaz yeni devrimci yükselişine işçi sınıfı damgasını vuracaktır. Komünistlerin 20 yıl önce yükselttiği ve TKİP ile taçlandırdığı proletarya sosyalizmi bayrağı, bu yeni döneme ideolojik ve örgütsel bir hazırlıktır. Türkiye'nin devrimci geleceği, bu hazırlığın her alanda ve her açıdan güçlendirilmesine, işçi sınıfı içinde ete-kemiğe büründürülmesine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu başarıldığı ölçüde, geleceğin devrimci yükselişine proletarya eksenli devrimci sosyalizm damgasını vuracaktır.

VIII

2000'li yıllar: Yeni Ekimler için ileri!

Parti, sınıf, devrim, sosyalizm!

İnsanlık 20. yüzyılın ilk on yılında bunalımlar, ikinci on yılında ise emperyalist dünya savaşı ile birlikte Ekim Devrimi'nin büyük devrimci sarsıntısı ile yüzyüze kalmıştı. Yüzyılın bunalımlar, savaşlar ve devrimlerce belirlenen çehresi daha ilk iki on yılda belirginleşmişti.

Şimdi 21. yüzyılın ilk on yılı içindeyiz. Emperyalizm yeni yüzyıla halklara karşı uzun süreli bir savaş ilanı ile başladı. Bunun ne anlama geldiğini Afganistan ve Irak üzerinden somutladı.

Emperyalist dünya şimdi de ekonomik kriz boğuşuyor. Büyük bir çöküşe dönüşmesinden korkulan ekonomik kriz, kapitalizmin yapısal sorunlarını ve onulmaz çelişkilerinin yeni bir itirafı oluyor. Sosyal yıkımın ve küreselleşme saldırısının dayanağı neoliberal ideoloji çöküyor.

Bütün bunları emperyalist dünyadaki hegemonya bunalımı tamamlıyor. ABD emperyalizminin liderliği sorgulanıyor, çok kutuplu dünya istemleri güç kazanıyor. Bu, emperyalistler arası gerilimleri büyütüyor, militarizmi azdırıyor ve silahlanma yarışına yeni boyutlar kazandırıyor.

Özetle, daha ilk adımında, daha ilk 10 yıllık süreç içinde, 21. yüzyılın bir bunalımlar ve savaşlar yüzyılı olacağı kesinlik kazanmış bulunuyor. Halen eksik olan devrimler boyutudur. Fakat sıra ona da gelecektir. Kapitalist dünyanın onulmaz çelişkileri sosyal ve siyasal sorunları sürekli ağırlaştırıyor, sınıf çelişmelerini keskinleştiriyor ve böylece yeni bir devrimler döneminin zeminini bizzat hazırlıyor. Dünya ölçüsünde işçi sınıfının, emekçilerin ve halkların günden güne güç kazanan ve yayılan mücadeleleri ise geleceğin devrimlerinin daha bugünden ilk işaretlerini veriyor.

Bugünün devrimci partisinin temel görevi, gelmesi kaçınılmaz yeni devrimler dönemine hazırlanmaktır. Bu hazırlık devrimci teori ile silahlanmayı, devrimci örgütü güçlendirmeyi ve toplumun biricik tutarlı devrimci sınıfı olan işçi sınıfıyla birleşmeyi gerektirir. Türkiye Komünist İşçi Partisi, kendi misyonuna buradan bakıyor. Her alandaki görevlerini ve tüm günlük çalışmasını, yeni devrimler dönemine stratejik hazırlık üzerinden ele alıyor.

Kapitalizmin güncel ekonomik krizine eşlik eden temel tartışmalardan biri, Karl Marx'ın bir kez daha haklı çıktığıdır. Burjuva dünyası bile artık bunu itiraf etmek zorunda kalıyor. Kapitalizm yaşadığı sürece Karl Marx hep haklı çıkacaktır. Fakat yalnızca teşhis konusunda değil, aynı zamanda çözüm konusunda da. Teşhis kapitalizmin onulmaz çelişkiler içinde insanlığı ve doğayı tüketen bir sistem olduğudur, çözümse proletarya devrimi ve sosyalizm!..

Karl Marx, aslolan dünyayı yorumlamak değil fakat değiştirmektir, demişti. Kapitalizm sonu gelmez krizler içinde debelense de kendiliğinden çökmeyecektir. O ancak işçi sınıfının devrimci önderliği altında birleşmiş emekçilerin örgütlü gücüyle yıkılabilir. Onun nasıl yıkılacağını, ne yolla yıkılması gerektiğini, 91. yılını kutlamakta olduğumuz Büyük Sosyalist Ekim Devrimi tüm insanlığa göstermiştir.

Bundan dolayıdır ki Ekim Devrimi tüm güncelliğini koruyor. Bundan dolayıdır ki biz komünistler "Yolumuz EKİM'in yoludur!" diye haykırıyoruz. İnsanlık kapitalizmin yıkıcı ve tüketici barbarlığından ancak "Yeni Ekimler" yoluyla kurtulacaktır. Karl Marx'ın haklılığı burjuva dünyasında bile bugünden itiraf ediliyor. Sıra Lenin'in haklılığının ilanına da gelecektir. Bu, burjuva dünyasının yeni bir itirafıyla değil, fakat emek dünyasının işçi sınıfının devrimci önderliği altında kapitalist barbarlığa karşı örgütlü ayağa kalkışı ile olacaktır.

Yeni Ekimler için ileri!

Yaşasın proletarya devrimi ve sosyalizm!

Yaşasın Türkiye Komünist İşçi Partisi!

İşçi sınıfı savaşacak, sosyalizm kazanacak!

Sol hareketin güncel durumu üzerine değerlendirmeler...

Devrimci harekette ideolojik ve moral kırılma

(Eylül 2008'de verilmiş kapsamlı bir konferansın sol hareket ilişkin özel bölümleridir... Buradaki sunum tek tek gruplara ilişkin özel değerlendirmelerden arındırılmıştır...)

Bugün çok belirgin bir biçimde çözülmekte olan bir devrimci-demokratik hareket gerçeği ile yüzyüzeyiz. Sözkonusu olan basitçe bir örgütsel çözülme değil, daha da kötüsü ideolojik ve moral bir çözülmedir. Halkçı gelenekten gelen küçük-burjuva devrimci-demokrat gruplarda rahatsız edici bir kırılma var. Öylesine ki, artık '90'lı yılların genel devrimci hareket tanımı bile giderek bir anlam taşımaz hale geliyor. Eskiden, devrimci hareket demenin, devrimci-reformist ayrımının altını çizmenin büyük bir önemi ve siyasal yaşam içinde anlamlı bir karşılığı vardı. Bugün bunu söylemek artık kolay değil. Kuşkusuz hala da devrimciler olarak bir şeyler birlikte yapılmaya çalışılıyor. Örneğin 8 Mart'ta reformist-feminist akımlar blokuna karşı ortak devrimci bir tutum alınabiliyor. Ya da 1 Mayıslar öncesinde devrimci bir platform kurularak 1 Mayıs'a bileşik bir ağırlık konmaya çalışılıyor. Ama bunlar artık sınırlı örnekler ve bunların bile anlamı ve işlevi giderek zayıflıyor. Daha da önemlisi, kimileri için bunlar devrimci ilkesel hassasiyetlerde değil, fakat pratik seçeneksizliklerden dolayı tercih edilebilir ortaklıklar oluyor. Nitekim bakıyorsunuz, dünün söylem planında en iddialı devrimcileri, çok ciddi ilkesel ya da politik görüş ayrılıklarının sözkonusu olduğu durumlarda, devrimci platformları bırakıp reformistlerle birlikte hareket ediyor ve bunda hiçbir sorun da görmeyebiliyorlar. Bu, ideolojik bir gevşemeyi ve çözülmeyi anlatıyor.

Kürt hareketi üzerine değerlendirmeler yaparken, bugün bu hareketin en temel zaafının açık bir stratejik çizgiden yoksunluk olduğunu söyledim. Aynı olgu temelde, geleneksel halkçı gelenekten bugüne kalan devrimci gruplar için de geçerli. Halkçı devrimci hareketin gelinen yerde artık inanç ve ciddiyetle izleyebildiği devrimci bir stratejisi yok. Oysa devrimcilik, temelde bir stratejik açıklık ve tutarlılık işidir, devrimci iktidar hedefine dayalı bir siyasal mücadele çizgisinde ifadesini bulur. Devrimci-reformist ayrımını neye göre yapmak gerekir? Elbette kurulu devlet ve toplum düzenini devrimci yollardan değiştirmeye yönelik bir stratejik tutum ve açıklık üzerinden. Eğer sorun basitçe toplumsal sistem olarak kapitalizme karşı olmak olsaydı, bu durumda reformistleri de devrimci saymak olanağı doğardı. Zira onlar da ilke olarak kapitalizme karşı, onlar da özel mülkiyet düzeninin ya da sömürü ilişkilerini tasfiyesinden yanalar... Toplumsal ilişkiler değiştirilmeli, büyük kapitalist mülkiyet kamulaştırılmalı, emekçilerin üzerindeki sömürü son bulmalıdır diyebiliyorlar, ki bunu söylemelerinde bir güçlük de yok.

Devrimcilik, aynı gibi görünen bu hedeflere ulaşmada izlenecek siyasal strateji, bununla kopmaz biçimde, izlenecek yol ve kullanılacak yöntemlerle ilgilidir. Aslolan mevcut düzeni yorumlamak ve olumsuzlamak değil, fakat devrimci yollardan değiştirmektir. Hedefe ulaşmak ancak bununla olanaklı olabilir. Devrimci iktidar mücadelesi bu, kurulu devlet düzeninin zorla yıkılması ve yerine devrimci iktidarın konulması mücadelesi bu. Devrimci perspektifle hareket edebilmeyi, kurulu düzen ve devlet karşısında her bakımdan buna uygun bir konumlanmayı, buna uygun bir siyasal mücadele anlayışını,

dostun-düşmanın buna göre saptanmasını, mücadele yol ve yöntemlerinin buna göre seçilmesini gerektir. Devrimcilik bunda, burada gerçek anlamını bulur. Devrimciyle reformisti ayıran ayrım çizgileri de burada kendini gösterir.

Düne kadar kapitalizme karşı ideolojik perspektifleri tartışmalı olan, devrimi anti-faşist, anti-feodal sınırlarda gören bir takım çevreler, salt kurulu devlet düzenine karşı devrimci bir iktidar mücadelesini formüle ettikleri için, biz onları rahatlıkla devrimci olarak tanımlayabiliyorduk. Öte yandan, kapitalist mülkiyet düzenine karşı ideolojik tavır alışını gerçekte daha net bir biçimde ortaya koyan, ama bu düzene yönelik devrimci bir mücadele ve örgüt anlayışından da tümüyle uzak olan akımları ise reformist olarak değerlendiriyorduk. Bu anlaşılır bir tutumdu. Zira bu akımlar devrimci değiştirme iradesinden, buna uygun düşen bir devrimci mücadele stratejinden, bunun gerektirdiği yol ve yöntemlerden, devrimci örgüt ve araçlardan özenle uzak durmakta idiler. Devrimci siyasal strateji burada çok büyük bir önem taşımaktadır. Kurulu devlet düzeninin devrilmesine dayalı bir devrim anlayışı, bir mücadele anlayışı burada bir temel ayrım çizgisidir. Komünist sınıf devrimciliği ile devrimci-demokrat sınırlardaki küçük-burjuva devrimciliğini aynı "devrimci hareket" ortak tanımında birleştirebilen de budur.

Zaaf bugün tam da bu alanda ortaya çıkmaktadır. Zira artık devrimci siyasal stratejinin gerektirdiği tutum ve hassasiyetleri göremiyoruz bazılarında. Duygular ve niyetler hala da devrimci olsa bile, ortada ideolojik açıdan net devrimci stratejik formülasyonlar ve bunun gerektirdiği pratik hassasiyetler yok. Sözkonusu çevrelerin artık belirgin bir iktidar sloganı bile yok. '70'li yıllarda tüm devrimci siyasal grupların en belirgin özelliği, kendilerine özgü bir biçimde tanımlanmış bir devrim anlayışı ve stratejisi ile hareket etmeleri idi. İçerik olarak bu çok tartışmalıydı, ama hiç değilse biçimsel yönden bir stratejik duyarlılık sözkonusu idi. Devrimci demokratik halk iktidarı denebiliyordu, devrimci işçi-köylü iktidarı denebiliyordu... Sonuçta devrimci bir iktidar tanımı, buna dayalı bir devrimci strateji tanımı vardı. Anti-emperyalist demokratik devrim, milli demokratik devrim, milli demokratik halk devrimi, ulusal demokratik halk devrimi diyorlardı...

Bugün bunlar söylem olarak da büyük ölçüde kayboldu. Artık daha çok taktik sorunlar, gündelik politikalar üzerinden konuşuluyor, gündelik bir pusulasız pragmatist sürüklenmedir gidiyor. Herkesin gösterebileceği türden bir sistem ya da düzen karşıtlığı kuşkusuz var. Ama açık bir devrimci stratejik çizgi yok, net bir devrim anlayışı yok. Çünkü birçok grubun bugüne kadar bağlı oldukları devrim ve iktidar görüşlerine olan inançları kırıldı. Bunun yerine yeni bir şey de koyamıyorlar. Yeri gelince herşeyi uluorta tartışıyorlar, ama herşeyden önce kendilerinin ne tür bir devrim anlayışına sahip olduklarını netleştirmeleri gerekiyor. Bunlara dönüp, herkesi eleştiriyorsunuz da sizin programınız nerede, devrim anlayışınız ve stratejik çizginiz nedir diye sorulsa, bir kısmının söyleyebileceği hemen hiçbir şey yok. Bir takım partilerin hala resmen ortada duran programlarının bile onlar için bir şey ifade edip etmediği artık belli değil. Bazılarının resmi programları kendileri için bile anlamını yitirmiş, içi boşalmış durumda.

Devrimci bir akım, herşeyden önce devrimci bir ideolojik kimlik demektir. Bu kendi başına bir şeyi çözmez ama bunsuz da bir yol yürünemez. Bir programı, bir rotası, yani net bir siyasal çizgisi olur bir hareketin. Her konuda bir şeyler söylüyorlar, ama kendilerinin temel görüşleri belli değil! Bir dizi grubun durumu tamı tamına böyle. Eski çizgi çökmüş, yerine yeni bir şey koyamıyorlar ama. Böyle olunca da gündelik politikayla idare ediyorlar, işin özünde sürükleniyorlar. Genel bir düzen, devlet, sistem karşıtlığı söylemiyle gidiyorlar. Bu kendi başına kimseyi devrimci yapmaz, zira aynısını üstelik daha kuvvetli bir söylemle reformist gruplar da iyi kötü yapıyorlar.

Bu, işin ciddiyetinin kaybedildiğini gösteriyor. '60'lı yıllarda Türkiye solu kitlesel bir temel üzerinde doğduğunda, tüm gençliğine ve deneyimsizliğine rağmen, en hararetli tartışmalar strateji sorunları üzerine yapılıyordu. Mahir Çayan gibi genç bir devrimci Aren-Boran oportünizminin karşısına

stratejik görüş ayrılıkları üzerinden çıkabiliyordu. İbrahim Kaypakkaya 12 Mart'ın o ağır faşist terör koşullarında, PDA revizyonizmine karşı kendi devrimci stratejik çizgisini tanımlıyordu. Bu genç devrimciler, devrime ilişkin, topluma ilişkin, sınıflara ilişkin, dolayısıyla bütün bunlardaki açıklıklarla anlamını bulan devrimci stratejiye ilişkin sorunlardaki açıklığı, bir siyasal hareket olarak ortaya çıkabilmenin olmazsa olmaz koşulu olarak ele alıyorlardı. Bu açıdan sözkonusu dönem gerçekte Türkiye sol hareketinin ideolojik ve stratejik sorunlar yönünden en ciddi, en titiz davranabildiği bir dönemdi. Stratejik sorunlarda gösterilen bu titizlik, devrim ve iktidar sorunlarındaki ciddiyetin ve samimiyetin de bir ifadesi idi.

Bugün ise durum kabaca şöyle: Gündelik hareket herşey, sonuçsa hiçbir şey! Bu, Bernstein'ın ünlü revizyonist formülüdür, en kaba bir reformizmi anlatır. Gündelik hareket ve çıkar herşey, sonuç, yani uzun vadeli temel hedefler, yani devrimci strateji hiçbir şey. Kuşkusuz bugünün o yıpranmış, yorulmuş devrimcileri bu anlamda reformist değil ama, işin özünde durumları bir bakıma böyle. Gündelik hareketlilik içinde kim kendini nerede ne kadar çok gösterirse kaygısı egemen artık. Bu, artık ciddiyetin kaybedildiğini gösteriyor. Burada artık bir devrim, bir iktidar iradesi yok demektir. Zaten çözülmeyi yaratan da bu. Gide gide bu ciddiyetsizliği kendileri de hissettikleri ölçüde, bu kadarını olanaklı kılan o şevk ve enerji de kayboluyor. Türkiye'nin geleneksel devrimci hareketi zaten uzun yıllar sağlam bir ideolojik bakışa sahip değildi. Ama herşeye rağmen belli ideolojik görüş ve yaklaşımları vardı, her bir hareketin. Bu onlara kendine göre bir şevk ve heyecan da veriyordu. Bu şevk ve heyecan çoğu zaman o çizgiyi aşıyor, çizgi onun gölgesinde de kalıyordu. Şimdi çizgi de gidiyor, heyecan da... Bugünkü durum özetle bu.

Bunu şu veya bu hareket üzerinden çok somut olarak örneklemenin bir yararı yok. Çok yaptık bunu bugüne kadar, başlıca grupların durumuna ışık tutacak değerlendirmelerimiz orta yerde duruyor.

(...)

Hemen tümden tasfiye olmuş bir devrimci örgütü yeniden kurmak bugün Türkiye'deki en zor sorun. Ortada ciddi boyutlarda bir kırılma var. Sorun fiziki kırılmadan öteyedir ve bu nedenle fazlasıyla vahimdir. Devrimciler fiziki yönden 12 Martlar'da, 12 Eylüller'de de kırıldılar. Önemli olan bunun bir devrimci irade kırılmasına dönüşmemesidir. Oysa bugün kırılan devrimci örgüt iradesidir. Bugün legal çalışma ile uyumlu belli sayıda kadroyu herşeye rağmen hala da çıkarabilirsiniz. Ama devrimci yeraltı mücadelesinin tüm güçlüklerini göğüsleyebilen ve bedellerini devrimci bir kararlılıkla ödemeye hazır kadrolar çıkarmak artık eskisi kadar kolay değil. Burada herkesin bildiği bir sır olarak belirgin bir zaafiyet var ve bunun bilincine varmak, geleneksel örgütlerde bir umutsuzluk yaratıyor ve bu tasfiye olmuş devrimci örgütsel yapıyı yeniden kurmakta bir irade kırılmasına yolaçıyor.

(...)

Özetle genelde bu irade kırılması var; bu konuda gerçekçi olmak ve artık bu gerçeği dosdoğru görmek gerekiyor. Bu durum, ciddi ilkesel sorunları, bu ilkesel sorunlara dayalı politika sorunlarını hafife almayı da beraberinde getiriyor. Daha önce de söyledim, öyle devrimci çevreler var ki, ciddi sorunlarda devrimcileri bırakıp, gidip reformistlerle o kadar rahat bağdaşabiliyorlar ki... Başlangıçta bunu anlamakta güçlük çekiyorduk, fakat artık duruma şaşırmıyoruz. Bunu ideolojik ve ilkesel sorunlardaki hassasiyetin yitirilmesi ve faydacılığa dayalı bir pratik sürüklenme durumu olarak görüyoruz.

'90'lı yılların ortalarında böyle bir şeyi düşünmek mümkün değildi. Dönemin devrimcileri reformistlerle ayrım çizgileri konusunda belli bir hassasiyet içinde idiler, devrimci-reformist ayrımı belirgindi. Şimdi bu konuda müthiş bir rahatlık var. Kendilerine devrimci diyenler öteki devrimcilerle anlaşabildiğinden çok daha rahat bir biçimde reformist parti ve çevreler ile anlaşabiliyor ve bunda hiçbir sorun görmüyorlar. İlkesel hassasiyetlerin ve ideolojik ölçülerin kaybedildiğinin göstergesi bu. Devrimci ideolojik kimlik böyle bir erozyon içinde gide gide anlamını yitiriyor.

(...)

Sorun bizim sınıfın ne denli bağrında ve

ekseninde olduğumuz değil kuşkusuz. Bizim hiç değilse bir bilincimiz ve bununla uyumlu bir yönelimimiz var. Toplumda belli bir devrimci sınıfa dayanmadan, onu devrimci eksen haline getirmek iradesi ve pratik çabası göstermeden, bu konuda mesafe almadan, politik mücadelede de ciddi bir rol oynama şansı yok, biz bunun bilincindeyiz. Siyasal mücadele sınıflar mücadelesidir temelde, küçük gruplar mücadelesi değil. Küçük grupların devletle kapalı devre atışması hiç değil. Biz hiç değilse bunu biliyoruz, bunu bilmenin ışığında davranıyoruz ve çalışıyoruz. Çalıştığımızın bize ne kazandırdığı, bizim ne mesafe katettiğimiz, bu ayrı bir sorun. Bu bizi aşan da bir sorun. Bu zamana, döneme, toplumsal ortama, kitle hareketinin mevcut durumuna, bir dizi başka etkene bağlı. Ama bizim hiç değilse bir bilincimiz var; biz sınıfa dayanamadığımız sürece yokolur gideriz, hiçbir varolma şansı, iktidar olma şansı, devrimi zafere ulaştırma şansımız olmaz diyebiliyoruz. Böyle bir marksist bir bilincimiz var.

Sözkonusu akımların böyle bir bilinci de yoktu ve halen de yok. Onlar kendi sözde "çelik çekirdek"lerini, devrimci sınıf ekseni dışında kurabileceklerini ve bununla bir yere yürüyebileceklerini zannediyorlardı. Hiçbir yere yürüyemedikleri çıktı ortaya. Geline yerde bazı grupların en etkin oldukları yer yurtdışı, daha somut olarak Avrupa. Yöneticilerin kafalarını en çok taktığı, en çok ilgi yoğunlaşması yaşadıkları yer yurtdışı. Hiç de sadece şu veya bu özel grubu kastederek söylemiyorum bunu. Genelleşen bir eğilim var burada. Çünkü yurtdışı giderek bir yaşam alanı haline geliyor. Düne kadar lanetli bir mültecilik alanı olarak görülen ve yönüne bile dönülüp bakılmayan alan, şimdi artık giderek bir yaşam alanı haline geliyor, geleneksel küçük burjuva gruplar için. Bu yaşam alanına bir yaşam altyapısı gerekiyor, yurtdışına gösterilen ilginin gerisinde bu var. Yoksa ülkede çalışan, gelişen bir örgütün, ilerleyen bir devrimci siyasal mücadelenin ya da örgütsel inşa çabasının bir takım ihtiyaçlarını karşılamak, lojistik destek alanı olarak kullanmak değil...

(...)

Bundan on yıl kadar önceki bir değerlendirmemizde, Türkiye'de 40 örgüt var deniliyor ama alakası yok, topu topu 5 örgüt var deniliyordu. Şimdi bu sayıyı daha da azaltmak, en fazla üçe indirmek gerekiyor. Bunlardan da ikisinin ideolojik çizgileri ve mevcut yönelimleri çok tartışmalı. Çalışma tarzları, mücadele anlayışları, sınıfsal bakışları çok farklı. Ama bir siyasi aktivite olarak bakarsanız, açığına-kapalısına, tarzına-yöntemine, sınıfına-alanına bakmadan sorarsanız, bir hareketlilik olarak, bir gayret olarak, bir politik aktivite olarak bakarsanız, evet ortada iyi kötü üç siyasal hareket var.

Ne var ki kendi başına politik aktivite kimseyi bir yere götürmez. Bugün sönümlenen grupların hepsi de zamanında çok aktiflerdi. Kendilerine göre yırtıcı bir biçimde çalışıyorlardı, güç olmaya çalışıyorlardı, belli etki alanlarına sahiptiler. Onlar şimdi kamandılar, oysa dün böyle değillerdi. Ama o kamanmayı getiren bir süreç var. O kamanma sonuçta neden doğuyor? Bu çok önemli. İdeolojik belirsizlik, sınıf kimliğinden yoksunluk, yapısal zaaflar konusunda herhangi bir bilinç açıklığından yoksunluk, dolayısıyla özeleştirel bir tutumdan, devrimci bir yenilenme çabasından yoksunluk sonuçta bu akibeti hazırlıyor.

(...)

Sorun kendi içinde legal bir partinin kurulup kurulamayacağı sorunu değil, meselenin bu yanı kendi başına ilkesel bir sorun da değil, bu tümüyle somut bir durum değerlendirmesi sorunu. İlkesel olan ihtilalci illegal örgüt sorunudur, buna dayalı bir eksenin vazgeçilmezliğidir. Aslına bakarsanız, bugünkü her siyasal hareketin legal oluşumları da bir tür legal bir partidir kendine göre. Mesele bu değil. Kırılma legalitenin kullanılmasında değil, fakat devrimci illegalitenin terkedilmesindedir. Bu, legalitenin devrimci temellerde ve amaçlara yönelik olarak kullanılabileceği zeminin de yitirilmesi demektir. Zira illegal temellere dayalı bir devrimci örgütünüz ve buna dayalı bir siyasal faaliyetiniz yoksa, bu durumda legalitenin devrimci istisnarı ifadesi de tüm anlamını yitirir. Devrimci illegalitesi olmayanın devrimci legalitesi de olamaz, sorunun özü budur.

Devrimci legaliteyi belli bir rahatlıkla kullanabilmek için bile geride illegal bir örgütsel yapının olması gerekir. Bu olduğu

sürece devlet, bırak açıkta kalsın, hiç değilse buradan izlerim diye bakar. Bu olmasa, kullandığınız devrimci söyleme bile müdahale etmeye kalkar. EMEP'liler sokakta kurduk sokakta savunacağız dediler. Bunu söyleyenlere polis sokak terörü uyguladı, söylem ondan itibaren terkedildi, üstelik ideolojik eleştirisi bile yapılarak. TKP bugün gerçekte taşıdığını düşündüğü amaç ve hedeflerini resmi bir parti programı olarak ortaya koyamıyor. Bunun kapatılma nedeni olacağından kaygılanıyor çünkü. Kendi amaç ve hedeflerini, bunu gerçekleştirme yol ve yöntemlerini tüm açıklığı ile ortaya koyamayan, somutlanmış bir program halinde dostun düşmanın önünde göndere çekemeyen bir devrimci parti düşünebiliyor musunuz?

Komünist Manifesto'dan beri komünistler, düşüncelerini, inançlarını, amaç ve hedeflerini dostun düşmanın önünde bir bayrak gibi dalgalandırırlar. Komünist Manifesto buna ilişkin sözlerle biter. Komünistler kendi görüş ve amaçlarını gizlemeye tenezzül etmezler, diye vurgular. TKİP Programı da anlamlı bir tutum ve tercihle, Komünist Manifesto'nun buna ilişkin sözleri ile biter. Siz bir parti olarak gerçekten neyi hedeflediğinizi, ne yapmak istediğinizi doğrudan söyleyemedikten sonra, parti adına ve herkesin önünde partimizin gerçek amaç ve hedefleri şunlardır diyemedikten sonra, kendinize parti deseniz ne olur ki? Kendi düşüncelerini en dolaysız ve en tam bir biçimde söyleyebilmek, devrimci olmanın olmazsa olmaz koşuludur. Devrimcilerde bu köklü bir gelenektir. 1905'te Petrograd Sovyeti'nin başkanı Troçki, Çarlık mahkemesinde yargılanıyor, ayaklanmaya girişmiş ama yenilmiş Petrograd Sovyeti'nin başkanı olarak. Savunmadaki tutumu mealen şöyle: Evet, sayın savcı doğru söylüyor; biz tam da Çarlık rejimini silahlı ayaklanma yoluyla devirmeye kalktık, yapmaya çalıştığımız şey tamı tamına buydu... Bu budur, tavır böyle olmak zorunda.

***

Devrimci demokratik harekette belirgin bir irade kırılması olduğunu ve bunun temelde ideolojik bir kırılma olduğunu söyledim. İdeolojik kimlik herşeyin başı dedim. Ama bu, ilk adım olmak anlamında! Bir mayanız olacak, bu ideolojik çizgidir. O mayayı çalacaksınız, bu mücadelenin içinde bir politik kimlik halini alacak, bir mayalanma yaratacak. Böylece bir politik kimliğiniz ve bir örgütsel yapınız oluşur. Eğer devrimci ideolojik kimliğinize uygun devrimci bir örgütünüz yoksa, devrimci ideolojik kimliğinizi koruruanız güvence altında değil demektir. Devrimci örgütü devrimci ideoloji yaratır. Devrimci bir örgüte sahip olmak için devrimci bir ideolojiye sahip olmak zorundasınız. Ama devrimci bir ideoloji ile devrimci bir örgüt yarattıktan sonra, bu devrimci örgütün kendisi, devrimci ideolojinizin sürekliliğinin bir güvencesidir. Eğer bu temel önemde devrimci örgütsel zemini kaybederseniz, zamanla o devrimci örgütü yaratmış ideolojik kimliği de koruyamazsınız. Şimdiki olay bu, devre şimdi böyle tamamlanıyor ve kapanıyor.

Türkiye'de devrimci örgütsel kimlik devrimci siyasal çıkışla yaratıldı. Devlete silah çekmeyle yaratıldı, '71 Hareketi'nin doğumunu kastediyorum. Zamanla çeşitli siyasal çevreler belli örgütsel yapılar yarattılar, çizgi geri planda kaldı, ama yaratılan devrimci örgütsel yapı, gelenekler, ruh, heyecan uzun süre devrimci kimliğin korunmasını, devrimci söylemlere sadık kalınmasını sağladı. Şimdi işte bu devrimci örgütsel zeminler kaybediliyor.

Bunun ilk büyük dalgası, asıl yıkıcı ve tasfiye edici dalgası 12 Eylül'de yaşandı, Biz TDKP'yi, Dev Yol'u, Kurtuluş'u, TKEP'i vb. o zaman kaybettik. Ama geriye herşeye rağmen dar bir çevre kaldı ve bunlar geçmişin devrimci mirasından, 12 Eylül'ün devrimci direnişçi ruhundan yararlanarak, yeniden devrimci örgütsel yapılar kurdular, bu temel üzerinde devrimci iddialarını ve söylemlerini sürdürdüler.

'90'lı yılların ortasından 2000'li yıllara, yani son 10-12 yıl içerisinde, kaybedilen işte bu oldu. Devrimci yapılar etkili darbelerle tasfiye edildi. Devrimci örgütlere yönelen devlet saldırısı, Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nin saptamasının bir gereği olarak, çok özel bir tarzda yoğunlaştırıldı. F tipleri/ hücre saldırısı da bu genel operasyonun bir parçasıydı. Çünkü, zindanlara doldurulan devrimcilerin uygun koğuş koşullarında eğitilerek dışarı çıktığını görüyordu devlet ve

bunu bir sorun sayıyordu. Bu zemini ortadan kaldırdı. Bu, çok geçmeden, halkçı küçük-burjuva çevrelerde devrimci örgüt iradesinin kırılmasının önemli bir nedeni haline geldi.

Bugün örgütleri yeniden kurmak istemiyorlar demiyorum, kuramıyorlar diyorum. Kuramadıklarını gördükçe de umutsuzluğa kapılıyorlar ve yeni arayışlara giriyorlar. Bu, sanal alan yayıncılığından legal partiye kadar bir takım biçimlerde kendini üretiyor. Bazıları da çaresizce ve belirsizce bekliyorlar. İdeolojik kırılma ve örgütsel kırılma birbirini karşılıklı olarak besliyor. Vurgulamaya çalıştığım bu.

İdeolojik kimlik örgütsel kimliği yaratır, örgütsel kimlik de gerisin geri ideolojik kimliği besler dedim. Bu ilişki bu dar sınırlar içerisinde kendi içinde doğru. Ama bu aslında yeterli bir formül de değil. Türkiye sol hareketinin en büyük yapısal zaafı bu aynı zamanda. İdeoloji ile örgüt yeterli değil. İdeoloji bir sınıfa dayanmak, örgüt o sınıfa taşınmak, orada ete kemiğe büründürülmek zorunda. Devrimci ideoloji, devrimci sınıf, devrimci örgüt, üçü bir araya gelmek ve organik olarak kaynaşmak zorunda. Gerçek devrimci sınıf partisi ancak böylece ortaya çıkar. Belli bir sınıfın, modern toplumda kendine özgü benzersiz bir konuma sahip bir sınıfın, yani proletaryanın devrimci hareketini bir eksen haline getirebilmenin dışında, bolşevik "çelik çekirdek" olmak/yaratmak mümkün değildir. Toplumsal hayatta böyle mucizeler yoktur, nitekim tarihte de bu iş böyle olmamıştır. Devrimci ideoloji, devrimci örgüt, devrimci sınıf devrimci çalışmanın ve mücadelenin kaynaştırıcı harmanında bir araya gelmiştir, o ünlü bolşevizm tam da böyle doğmuş, şekillenmiş, kendini bulmuş, serpilip gelişmiş, güç kazanıp iktidar olmuştur.

Bugün geleneksel devrimci demokrat hareket aynı zamanda, sınıf kimliğinden yoksun olmanın, sınıf kimliğini ciddiye almamanın, belli bir sınıf üzerinden kendini tanımlama ve o sınıfa dayanmanın, kendi ideolojik kimliğini bu maddi zeminde ete-kemiğe büründürme sorununu ciddiye alınamanın da sonuçlarını yaşıyor. Sınıf dışı devrimcilik iflas ediyor, sorun aynı zamanda bu. Basitçe devrimci demokrasinin programı iflas etmiyor, sınıf dışı devrimcilik anlayışı da iflas ediyor. Bunu başaramayan herkes iflas edecektir.

TKİP'nin II. Parti Kongresinin gerekçeli gündemini ortaya koyan değerlendirmesi ile Kongre bildirisinde de bu temel önemde noktaya atıflar var: Biz işçi sınıfı hareketiyle devrimci temellere dayalı bir ilk birleşmeyi sağlayamamış olmak anlamında henüz sosyalizmle sınıf hareketinin birliğini simgeleyen bir parti değiliz, deniliyor orada, ki bu nokta çok önemli. Partimizin geleceği bunu ne kadar başarıp başaramayacağımıza bağlı. Eğer parti bunu başaramazsa, değil bir devrimci sınıf partisi olmak, şimdiki devrimci ideolojik kimliğini bile korumak başarısı gösteremez. Çünkü materyalizm bir dünya görüşü ise, sorunun özünde bu var. Bir ideoloji bir sınıf üzerinden ancak ete-kemiğe bürünebilir, maddi bir güç haline gelebilir. Teori kitlelere, sosyalizm proletaryaya malolduğu zaman maddi bir güç haline gelir, proletarya sosyalizmi denilen siyasal akım şekillenir ve modern burjuva toplumda kendi devrimci rolünü oynayabilir.

Bizim ötekilerden farkımız nedir diyorsanız, herşeye rağmen bu bilinci korumak, bu bilincin doğrultusunda yapılabilecek olanları yapmaya çalışmak, bu konuda iradesini kaybetmemek, derim öncelikle. Bizim temel önemde bir farklılığımız bu. Bu çok belirgin bir fark. Biz bugününü özel koşullarında öncelikle devrimci örgüt denilen sorunu çok ciddiye alarak, sorunun bu halkasını mümkün mertebe güçlendirmeye çalışıyoruz. Çünkü etrafın boşaldığını, işimizin daha da zor hale geldiğini biliyoruz. Devrimci ögüt halkasını güçlendirmek en temel sorun bugün. Çünkü bu bugünün en zayıf noktası, çözümü büyük güçlükler taşıyan bir sorun halihazırda.

(...)

Reformist harekete ilişkin olarak kısaca neler söylenebilir? Reformist hareket kimliğini buldu. Türkiye'nin reformist hareketi kendi bugünkü kimliğine gönlü rahat bir biçimde oturdu. Ama belirgin bir iç bunalım içinde. Seçimleri izleyen dönemin değerlendirmeleri içinde bu sorunu, bunalımı ve ona yolaçan etkenleri ele almış bulunuyoruz.

ÖDP işin aslında iki ayrı parti şu anda. Bir genel merkez kanadı var, Ergenekon

operasyonunda AKP'nin yanında tutum aldı. Bir de Oğuzhan Müftüoğlu'nun temsil ettiği eski Dev-Yol'cu kanadı var; onlar da bunu düzen içi klikler çatışması olarak görüyor, bunun dışında kalmayı savunuyorlar. Aynı gazetede birbirleri ile ideolojik polemik yapabiliyorlar. Bir bunalımı anlatıyor bu, fiili bir bölünmeyi anlatıyor.

EMEP sınıf hareketi içerisinde belli bir ciddiyetle çalıştığı dönemde bir parça etkinlik sağlamıştı, tuttuğu bazı mevzilerle (TÜMTİS gibi) daha iyi bir durumdaydı. Son 6-7 yıl içerisinde bu konumunu kaybetti, çünkü Kürt hareketinin yedeğinde depreşen parlamenter hayalleri onu daha farklı bir arayışa itti. Şimdi yeniden yer yer sınıf çalışmasına yöneliyor. Ama bu alandaki eski iddialı konumunu çoktan kaybetti. 2002 yılından beri parlamentarizm sevdasına kapıldı, hala da esas dikkati burada. Şimdi "çatı partisi"nin en hararetli yandaşlarından...

Çatı partisi bilindiği gibi bu seçimlere yönelik hazırlığın yeni örgütsel biçimi olarak çıkıyor ortaya. 2002 DEHAP blokuydu. 2004'te SHP çatısı oldu. 2007'de önce zeytin dalı olarak seslendirildi, sonra "1000 aday" bloku biçimini aldı. Şimdilerde ise buna Çatı Partisi deniliyor. Tüm liberaller yeni bir seçime yönelik olarak bu çatının altında kendilerine yer arıyorlar. EMEP bunların en heveslilerinden biri.

SDP bunalımının aldığı biçimsiz görünüm sonunda kesin bir bölünmeyle sonuçlandı. Kürt hareketinin ekseninde, Kürt hareketinden çok daha fazla onun söylemlerine sahip çıkarak, kendine bir siyasal yaşam alanı açmaya çalışıyor. Ayrılanlar, bizim Kürt sorunu dışında bir politikamız, bir siyasal varlık nedenimiz olmayacak mı diye ayrılmışlardı. Aslında anlamlı bir soruydu, fakat tümüyle yanlış kişiler tarafından ve sağlıklı olmayan amaçlarla sorulmuştu. Ayrılanların da bunun yerine koyabileceği bir şey yok. Sadece Kürt hareketi ile araya konulmuş bir mesafe olarak kaldı çıkışları.

TKP ise başka bir yerde duruyor. "Ulusalcı sol"un soldaki uzantısı görünümü kazandığı ölçüde, çok büyük bir itibar kaybına uğradı. Belirgin bir milliyetçi söylemi var. Kürt sorununda çok belirgin bir şovenizini var. Bir orta sınıf milliyetçiliği TKP'ninki. Oysa bu baylar zamanında anti-emperyalizmi modası geçmiş bir argüman olarak gören bir ideolojik birikimden geliyorlar. Gelenek'te bunlar işleniyordu bir zamanlar. Genel olarak demokratik siyasal sorunlara, demokrasi, siyasal bağımsızlık, Kürt sorunu gibi sorunlara küçümseme ile bakılıyordu. Aslolan sosyalist devrimdir diyorlardı, şimdi yurtsever olmuşlar! En geri, yer yer bayağı yurtsever temaları kullanıyorlar: "Türkiye'yi Amerika'ya böldürmeyeceğiz!" diyorlar örneğin. Bu, Kürt sorunu üzerinden şovenist kudurganlığın etkisi altındaki kitlelere verilmiş gerici bir mesaj oluyor işin aslında. "Türkiye'yi Amerikan emperyalizminin çiftliği yapmayacağız, komşu halklara karşı saldırı üssü yapmayacağız" demiyor da, "Türkiye'yi Amerika'ya böldürtmeyeceğiz" diyor. Böylece devletin bölücülük söylemi anti-amerikan bir sosla sunulmuş oluyor. Bu partinin birçok çevre tarafından bu konuda eleştirilmesi, yer yer "milli komünistler" olarak aşağılanması bu açıdan şaşırtıcı değil. Belli bir gücü var, kadrosal yapısı var, bir takım yayın organları var, yetişmiş eğitimli insanları var, belli bir kitlesi var. Ama bunlar önemli değil, sonuçta kimlik önemli. Biz devrimciyiz, ideolojik ölçülerle ve politik kimlik üzerinden bakarız sorunlara.

***

Reformistlerin şu an tüm dikkatleri çatı partisi üzerinde. Çatı partisi, farklı partilerin kendi partisel varlıklarını koruyarak, ortak bir parti içerisinde ayrıca bir araya gelmeleri projesi. Bu proje nasıl bir ihtiyacın ürünü? Onlar iddia ediyorlar ki, bu hiç de seçimlere yönelik bir proje değil, Türkiye'nin böyle bir sol alternatife ihtiyacı var, asıl sorun bu, vb...

Ayrı partiler, bir çatı parti kurup bir alternatif parti yaratamazlar. Parti kavramının siyaset biliminde bir anlamı var, açık bir ideolojiye, programa ve taktiğe sahip siyasal bir organizma demektir parti. Hem ayrı partiler olacak, hem de bir çatı partisi olacak! Bu söylemin hiçbir ciddiyeti yok. Çatı partisi tümüyle bir seçim partisidir, ki ancak bu taktirde bir parça anlamı olabilir. Nitekim AKP'nin kapatılması tehlikesinin var olduğu bir aşamada, bir an önce kuralım diyorlardı, Mayıs'ta kurmayı bile düşünüyorlardı. AKP kapatılırsa sonbaharda

yapılacak gibi görünün seçime parti yetiştirmek istiyorlardı. AKP kapatılmayınca, yerel seçimler de normal tarih olan Mart'a kalınca işi ağırdan almaya başladılar. Tümüyle bir seçim partisi olduğunu bu bile gösteremeye yeter. Kürt hareketi eksenli bu ittifak her zaman seçimlere yönelik oldu, halen de öyle. Her seçim öncesinde, bizim ittifakımız hiç de seçimlere yönelik değil diyorlar, ama seçimler bitiyor ve ittifak dağılıyor. Ta ki yeni bir seçime kadar. Yeni bir seçim yaklaşınca, yeniden yeni bir biçim altında, "çatı partisi", "zeytin dalı" vb. adlar altında yeni projelerle ortaya çıkıyorlar. Ve her seferinde yemin billah ediyorlar, ittifakımız seçimlere değil mücadele ortaklığına yönelik diye. Bunu 6 senedir böyle söylüyorlar, ama pratikte yaptıkları seçim ittifaki ilişkisini geçmiyor.

Reformist solda parlamentarist kimlik giderek oturdu. Kendilerine parlamentarist denilmesini sorun da etmiyorlar artık. Onları bu eksende eleştirmenin bu açıdan bir anlamı yok artık. Tabanına anlatacağınız bir şey yok, zira tabanına da benimsetiyor bunu, kendince meşrulaştırılmış bir yeni kimlik bu.

Peki, meclise grup sokacaklar da ne olacak? Halen mecliste zaten bir grup yok mu? Anlamlı ne işler yapıyor bu parlamento grubu?

Çarlık Rusya'sında parlamento tartışmaları, devrimci söylemi meşrulaştırma işlevi görüyordu. Duma kürsüsü üzerinden kitlelere sesleniliyordu. Bu ses kitlelere doğrudan Duma üzerinden yansımıyordu. Duma tutanaklar yoluyla söylemi resmi belgeye dönüştürüyordu, gerisi tümüyle devrimci örgütün etkinliği olarak yaşanıyordu. Tutanaklar devrimci basına, devrimci basınsa işçilere taşınıyordu. Duma kürsüsünden yükseltilen sesin işçilere ulaşmasının mekanizması buydu. Parlamento grubunun gerisinde dinamik bir devrimci parti ve hareket halindeki kitleler vardı. Kitle hareketi parlamento grubunu besliyordu, parlamento grubunun kendisi de kitle hareketine destek oluyordu. En verimli dönemi 1912-14 yıllarıdır. Badayev *Çarlık Rusyası'nda Bolşevikler* kitabında bunu çok güzel anlatıyor. Bu budur, böyle çalışılır. Bizimkiler kitle mücadelesini, sokak mücadelesini ve kitlelerin hareketi üzerinden parlamentoda bir kuvvet olmayı bir yana bırakmışlar, kendi içerisinde bir parlamenter güç olmaya bakıyorlar.

Latin Amerika'da parlamenter başarılar var ama büyük bir sosyal huzursuzluğun, büyük kitle mücadelelerinin (Bolivya'da, Venezuella'da, Ekvador'da bu çok belirgindir) üzerinden gündeme geliyorlar ve kitlelerin tepkisi, bunun üzerinden hükümet olmayı başarmış güçleri, başkanları ya da partileri sürekli baskı altında tutuyor. Bolivya'da Morales başlangıçta sendeliyor ve çok da güven vermiyordu. Onu başa getiren kitle dinamizini tepkisini ve kararlılığını ortaya koydukça, bu Morales üzerinde hem bir basınç etkeni oldu ve hem de onun için bir cesaret kaynağı oluşturdu.

Peki Kürt oyları üzerinden parlamentoya girmeye çalışan reformist sol hangi kitle hareketine dayanıyor? Sizi parlamentoya taşıyan bir kitle hareketi yoksa eğer dayanabildiğiniz, bu durumda Kürt oylarıyla parlamentoya girme başarısı elde etseniz ne olur? Bugünün burjuva toplumunda parlamenter mekanizmalar geçmişle kıyaslanmayacak ölçüde denetim altına alınmıştır. Parlamentoda yükselecek sesinizi ancak kitle hareketi üzerinden ve kendi öz araçlarınız üzerinden duyurabilirsiniz. Ciddi bir kitle hareketine dayanmıyorsanız, asıl kavranacak halkayı buradan almıyorsanız, dikkatinizi, enerjinizi buraya yoğunlaştırmıyorsanız, bir yolunu bulup parlamentoya 80 kişilik grup da soksanız bunun bir kıymeti olmaz.

Burada ideolojik kavrayıştaki temelli sorunları bir yana koyuyorum. Parlamentarizmin ne olduğu belli. Yerel seçimler üzerinden reformistlerin "yerel iktidarlaşma" kavramının ne anlama geldiği belli. Bizde bunlar eleştirildi, enine boyuna tartışıldı. Reformist hareketin bu yönünü ve yönelimin doğrusu artık çok önemsemiyoruz. Bu artık sindirilmiş bir kimlik oldu onlar için, bundan böyle bir gerçeklik olarak kabul etmek gerekiyor. Çok özel ideolojik yüklenmelerin konusu yapmak da gerekmiyor bence. Herkes ne yaptığını biliyor, burada bir yanılgı yok. Yeni kazanılan genç devrimcileri dışında bırakırsanız, taban da büyük ölçüde bu çizgiyi, bu konumu benimsemiş bulunuyor.

(...)

Partinin gelişme sorunları...

Devrimci ideoloji, devrimci örgüt, devrimci sınıf!..

(Eylül 2008'de verilmiş kapsamlı bir konferansın TKİP'nin güncel durumuna ilişkin özel bölümüdür...)

Sol hareket üzerine yaptığım değerlendirmeler üzerinden partimizin bakışına, tuttuğu yola, bu doğrultuda yapmaya çalıştıklarına da girmiş oldum bir bakıma. Sonuçta sol hareketin eleştirisini olanaklı kılan bakışaçısı, partinin kendi bakışı, yönelimi, tercihleri ve öncelikleri konusunda da bir fikir verebilmektedir.

Partimiz hakkında öncelikle şunu söyleyeyim. Biz sorunlarımızı ve önceliklerimizi biliyoruz, güç ve enerjimizi de buna teksif ediyoruz. Şu an bizim için öncelikli ve tayin edici olan devrimci örgüt sorunudur; bu kapsamda, illegal örgütsel temelimizi, militan kadrosal yapımızı ve profesyonel örgütsel altyapımızı sağlamlaştırmak sorunudur. Bunlar aynı zamanda II. Kongre'nin de partinin önüne koyduğu önceliklerdir.

İllegal temellere dayalı örgütsel yapımızı güçlendirmek, pekiştirmek, toplam politik çalışmamızın birleştirici ve sürükleyici ekseni haline getirmek, bugün bizim için en öncelikli sorun. Dikkatimizi ve enerjimizi buna teksif etmiş bulunuyoruz. Bunu bir öncelik, öncelikli bir yoğunlaşma alanı olarak kavramak gerekir yalnızca. Bu bizim genel politik çalışmamızı herhangi bir biçimde zayıflatan bir yoğunlaşma değil. Tam tersine, bu alandaki başarı daha başarılı bir politik çalışmanın da güvencesidir.

Partimizin programı açıktır. Bakışı, çizgisi, stratejisi, yönelimleri bellidir. Geçmişin deneyimlerinden gerekli dersleri çıkarmış, o dersleri öğretici sonuçlar olarak kendi yöneliminin bir parçası haline getirmiş bir partidir TKİP. Sol hareketi değerlendirirken sık sık bir irade

kırılmasından sözettim. İrade kırılmasını ideolojik ve moral kırılma olarak tanımlıyorum herşeyden önce. Bu açıdan TKİP son derece sağlam bir konumdadır. Pratik durum daha somut bir konudur. İdeolojik tutarlılığınız sürdüğü sürece ve devrimci iradenizi koruduğunuz müddetçe, pratikteki sorunları çözme yeteneğini de er ya da geç gösterirsiniz.

Bolşevizm deneyimi bunun tam da böyle olduğunu bize özellikle göstermektedir. 1905 devriminin arifesindeki Bolşevizm tablosunu ortaya koyan tarihçiler, somut durumun Lenin'in teorik planda ortaya koyduğu çok şeyden belirgin bir biçimde uzak olduğuna dikkat çekerler. Tony Cliff'in Lenin'in biyografisini ele alan eserindeki gözlemleri bu açıdan özellikle dikkate değerdir. Fakat Lenin'in sağlam önderliği altında ideolojik ve ilkesel doğrultusunda büyük bir kararlılık ve tutarlılık gösteren Bolşevik partisinin bu

sorunları zaman içinde aştığını, ve tam da Lenin'in baştan ilkesel çerçevesini çizdiği bir örgütsel yapıya oturduğunu biliyoruz. Önemli olan ideolojik tutarlılık ile devrimci iradeyi koruyabilmektir, öteki tüm sorunlar zamanla çözülebilecektir bu durumda. Bolşevizmin zengin deneyiminin bize çarpıcı bir biçimde gösterdiği de bir kez daha budur. Bu doğrultu, tutarlılık ve irade yitirilmediği içindir ki, bolşevizm tam da tarihçilerce çizilen o perişan tablodan yalnızca 9-10 ay sonra Moskova'da silahlı işçi ayaklanmasını yönetebilecek bir yetenek, bunun gerektirdiği bir önderlik ve örgütsel düzey ortaya koyabilmiştir.

TKİP 20 yıllık bir siyasal birikime dayanıyor ve 10 yıllık bir partidir. Peki neyi ifade ediyor, ne başarmıştır? Burada üzerinde öncelikle durduğum, öncelikli saydığım sorun üzerinden buna vereceğim en yanıt şudur: Geleneksel küçük-burjuva akımların ideolojik ve moral bir çözülme içinde tasfiye oldukları, ihtilalci örgütsel zemini yitirdikleri bir dönemde TKİP aynı alanda sağlam durmayı başarmıştır ve halen bu duruşunu pekiştirme yoğun gayreti içindedir. Devrimci ideolojik tutarlılığını devrimci sınıf yönelimi ile birleştirmiştir ve ihtilalci örgütsel zeminin korunmasında özel bir ısrar göstermiştir. Bir siyasal gericilik ve liberal tasfiyecilik döneminde bunu başarmak az iş değildir ve TKİP halen bunu başarabilen tek devrimci örgüttür bugünün Türkiye'sinde.

Sorunun özü bu olsa da, benim için yine de önemli olan bu değil. Bu partinin bir bakışı, bir yönelimi ve bir iradesi var, bunda kararlı ve ısrarlı. Ben bunu belirtmeyi daha önemli görüyorum. İnsanlar daha tanımlı pratik başarılar görmek istiyorlar. Bense kısa vadede bu türden pratik kazanımları kendi içinde çok anlamlı bulmuyorum. İdeolojik bakışı olan, tutarlı ve net bir kimliği olan, ihtilalci örgütü olan bir parti bunları ancak devrimci bir sınıf çalışması ekseninde etekemiğe büründürülebilir, siyasal mücadelede iddialı bir konumu ancak bu sayede elde edilebilir. Öteki herşey kendi içinde ve kısa vadeli olarak yalnızca görüntüdür, yanıltıcıdır, aldatıcıdır ve dolayısıyla geçicidir. Revizyonizmin babası Bernstein'ın "hareket herşeydir, nihai hedef hiçbir şey" reformist-pragmatist formülasyonunu hatırlayınız. Gündelik olarak bir takım güçlerle bir yerlere koşturursunuz, her yerde varmış, bir şeyler yapıyormuş gibi görünürsünüz, ama gerçekte sonuç hiçbir şeydir. Çünkü stratejik doğrultunuz yoktur, kavranacak halkadan kavramamışsınız, oturulması gereken eksene oturmayı önemsememişsinizdir. "Nerede hareket orada bereket" anlayışıyla dolanıp duruyorsunuzdur. Devrimci açıdan bununla varılabilecek hiçbir yer, elle tutulur hiçbir sonuç yoktur.

10. yılını kutlamaya hazırlanan partimiz hakkında özellikle vurgulayabileceğim en temel, en özlü nokta bu. Biz sınıf çalışması eksenine oturan, güçlerini sınıf çalışması içinden, sınıf hareketi toprağından devşirmeye çalışan, devrimci proleter kimliğini bu çalışma içinde geliştirmeye çalışan, kadrosunu buradan devşirmeye ya da mevcut kadrolarını bu çalışma içinde dönüştürmeye bakan, giderek bunda belli başarılar da sağlayan, artık işçi üyeleri ve aday üyeleri olan bir partiyiz. Bu bir mesafe. Stratejik mesafe bu tür başarılar üzerinden alınır. Demek ki maya yavaş yavaş tutuyor, gelecek ideolojik bakışın ve stratejik doğrultunun gerektirdiği temelde güvence altına alınıyor.

TKİP bugünün Türkiye'sinde sistemli bir sınıf çalışmasına yönelen tek harekettir. Bu rastlantı da değildir. Öncelikle bu tümüyle bir ideolojik bakış sorunudur ve işin bu yanı gereğince biliniyor. Fakat buradaki üstünlük bundan da öteyedir. Sistemli bir sınıf çalışması herşeyden önce büyük bir sabır ve soluk gerektirir. Yıllarca çalışacaksınız ve buna rağmen belki de bunun elle tutulur somut bir maddi karşılığı olmayacak. Buna rağmen de çalışma iradesi göstereceksiniz. Bu, küçük-burjuva soluksuzluğunun gösterebileceği bir sabır ve soluk değil. Bazıları şahsında dikkate değer gözlemlerimiz var. Şu veya bu işçi havzasına bazen heyecanlı bir "çıkış" yapıyorlar ve yalnızca bir kaç ay dayanabiliyorlar. Ardından kısa dönemlere endeksli beklentileri boşa çıkınca aynı hızla bölgeyi terkediyorlar. Bu küçük-burjuva soluksuzluğunun tipik bir yansıması oluyor. Soluk, doğru çizgide ısrar anlamına

gelir aslında. Stratejik hedefini, önceliklerini, tercihlerini gözetmek anlamına gelir. Halihazırda bizim en önemli üstünlüğümüz bu.

Elbette işimiz kolay değil. Ciddi bir biçimde zorlanıyoruz. Bizzat yaşayarak devrimci bir örgütü büyütmenin ne kadar zor olduğunu görüyoruz. Bu noktada yaşanan ve kaçınılmaz bir biçimde bizim saflarımızı da bir biçimde kendini gösteren zayıflamanın bilincindeyiz. Eskiden biz bir kadroyu legal alanda illegal alana kaydırmayı biraz geciktirdiğimizde, o kadro bunu soruna dönüştürüp kendisine karşı bir güvensizlik sayabiliyordu. Kaydırılmasındaki gecikmeye tepki gösteriyor, bir an önce geçmekte ısrar ediyordu. Şimdi, hazırlan yoldaş, başka bir alana gideceksin dediğimiz zaman, belli belirsiz huzursuz olabilen insanlarla karşılaşabiliyoruz, seyrek de olsa bunu kaçışa çevirebilenlere bile rastlayabiliyoruz. Bunlar bizde bile olabiliyor. Biz ki moral gücü her zaman sağlam tutan bir partiyiz. Biz ki bu açıdan iyimserliğini, çizgisine ve örgütüne güvenini koruyan bir partiyiz. Ama biz bile bu türden örnekleri yaşayarak görüyoruz. Buradan gelen zorluğun ne demek olduğunu biliyoruz. Ama biz bu zorlukların üzerine gitme ve yenme başarısını gösteriyoruz, belirgin farkımız burada. Biz ipin ucunu bırakmıyoruz. İpin ucunu tutanlar, bu konuda irade ve kararlılıklarını korudukları sürece, yeni kadrolar çıkarmak ve bu süreci ilerletebilmek imkanı da bulabiliyorlar.

Dikkat ediniz, hep örgüt sorunundan konuşuyorum. Çünkü çok hassas bir sorun ve bugünün Türkiye'sinde devrimci açıdan en önemli sorun. Bugünün Türkiye'sinde devrimci geleneğin sürdürülüp sürdürülemeyeceği, sıkı sıkıya devrimci örgütsel temelin sürdürülüp sürdürülemeyeceğine bağlanmış durumda. Devrimci örgüt tasfiyeciliği karşısında kararlı, tutarlı ve etkili bir duruş bu açıdan çok çok önemli. Devrimci kimlik bakımından belirleyici bile denebilir buna.

Örneğin 20 yıl önce, o yenilgi sonrası dönemde, o yeniden toparlanma sürecinde daha farklı bir tutum içinde idik. O gün bize göre temel sorun, köklü bir ideolojik yenilenme sorunu idi. Sol hareket kolay ve yıkıcı bir yenilgi yaşamıştır, bu bir ideolojik çizginin ve sınıfsal kimliğin yenilgisidir gerçekte. Dolayısıyla bununla hesaplaşmadan, bu temelde köklü bir ideolojik yenilenme yaşanmadan hiçbir yere gidilmez diyorduk. Fakat bizim bunun dediğimiz dönemde devrimci örgüt sorununda hiç değilse ayakta kalmış devrimciler arasında iyi kötü bir hassasiyet zaten vardı. Bu durumda aslolan ideolojik yenilenme idi ve bu mevcut örgütsel anlayış ve yapıyı da yeni bir temelde kurmak olanağı sağlardı. Oysa bugün halkçı küçük-burjuva akımlar devrimci örgüt zemini ile birlikte bu konudaki hassasiyeti de yitirmiş görünüyorlar. Bu çok ciddi ve çok tehlikeli bir durumdur. Bunun yitirildiği bir durumda devrimci bir ideolojik yenilenme için zaten hiç bir şans kalmaz.

TKİP geçmişin kapsamlı bir devrimci eleştirisi temelinde marksist-leninist ideolojik kimliğini oluşturmuştur. İdeolojik-ilkesel temeli nettir, stratejik doğrultusu açıktır, programı dostun düşmanın gözleri önünde göndere çekilmiştir. Bu durumda tüm dikkati devrimci örgüt ve devrimci pratik üzerindedir. Devrimci çizgisini stratejik hedefleri doğrultusunda hayata geçirmek, sınıf ekseninde ve devrimci örgüt aracılığıyla etekemiğe büründürmek çabası içindedir. Bu çerçevede bir dönem sınıf yönelimi sorunu üzerinde özel bir tarzda durmuş, bunu kavranacak halka saymış ve buna kuvvetle yüklenmiştir. Gelinen yerde bu alanda önemli bir mesafe almıştır. TKİP artık sınıf hareketiyle anılabilen bir hareket haline gelmiştir. Bugünün Türkiye'sinde bu alanda benzersiz bir konum ve tutum içindedir.

Şimdi ise TKİP için devrimci örgüt halkası ön plandadır. Tüm enerjisi ile buna yüklenmektedir. Bu, devletin son 10 yıllık politikasının tahlilinden, bunun dünün devrimci hareketinden arta kalan akımlar üzerindeki etkisinden ve onları bugün sürüklediği durumdan da çıkarılmış bir sonuçtur. Bu, II. Parti Kongresi değerlendirmelerinden esinlenen "Devrimci Örgüt Yaşamsaldır" başlık metinde gereğince gerekçelendirilmiştir. Başlık bile bu halkaya neden özel bir tarzda yüklendiğimiz

konusunda bir fikir vermektedir.

Geçmişte Türkiye'nin devrimci örgüt sorununda hassas bir takım çevreleri bile bugün bu sorunda belirgin bir irade kırılması içindedirler. Partimizin bundan çıkardığı sonuçlar var. Türkiye'de devrimci kimlik tasfiye oluyor, çünkü devrimci kimliğin zemini devrimci örgüttür. Devrimci kimliği, devrimci ideolojinin bir ürünü olarak devrimci bir örgüt koruyabilir. Bu nedenle sorun şimdi bizim için çok daha önemli, çok daha öncelikli bir hale gelmiştir.

Yaşadığımız zorlanma doğru anlaşılmalıdır. Türkiye devrimci hareketinin köklü akımlarının bu kadar kolay savrulduğu ve tasfiye olduğu bir dönemde, sadece doğru ideolojik çizgiye sahip olmak düzgün bir yolda doğrusal bir gelişme imkanı sağlamaz. Verimsiz bir dönemde, köklü devrimci akımların bile çöküntüye uğradığı zor bir ortamda, sizin doğrularınız kendi başına doğrusal ve bereketli bir gelişme zemini olamaz. Kaçınılmaz olarak zorlanırsınız. Tutunmayı başarabiliyor musunuz, iradenizi koruyabiliyor musunuz, ısrarınızı koruyabiliyor musunuz? Ve bu herşeye rağmen kendini belli başarılar olarak da gösteriyor mu? İşte önemli olan budur! Bu kadarı var ve bu kadarı görülüyor. Ben görünen neyse ondan sözediyorum. Parti siyasi bir varlıktır, siyasi olan da görünen neyse odur. Ama görünmeyen şudur. Örneğin, ihtilalcı bir örgüt ekseni hayati önemdedir ve sizin buna ayırdığınız zaman, harcadığınız enerji kısa dönemli olarak göze görünmez. Önemli değil, zaman içinde nasılsa görünecektir. Yüz metre koşmuyoruz, biz maratoncuyuz! Devrim bir maraton işidir, kısa dönemli sonuçların bir önemi yok kendi başına. Soruna ipi göğüsleme iradesi ve yeteneği üzerinden bakmalısınız, devrimci olan başka türlü bakmaz.

Zorlanıyoruz ama, bizim kafamız açık, tercihlerimiz net, tereddütümüz yok. Bir mesafe de alıyoruz. Zaman içerisinde daha iyi bir noktaya gidiyoruz hep. Politik olarak daha güçleniyoruz, çevremiz genişliyor, deneyim kazanıyoruz, örgütsel yapımız giderek daha bir oluşuyor ve oturuyor. Değişik araç ve imkanları devreye sokabiliyoruz. Başka bazı yeni kentlere açılabiliyoruz...

(...)

Son olarak bir noktayı daha vurgulamak istiyorum. TKİP'nin devrimcilik anlayışında, üç-beş yılda neyi, ne kadar kurtarabilirim anlayışına yer yoktur. TKİP marksist-leninist bir partidir, diyalektik düşünüyor, zamana da diyalektik bakıyor. Biz uzun dönemli gericilik yıllarında da soluğunu tutmasını bilmesi gereken bir parti olarak bakıyoruz kendimize.

Tarihin bir tekerleği var, onu hızlandırabiliriz. Ama ona yapay bir şekilde, toplumsal yasaların elverdiği sınırların ötesinde bir hız kazandıramayız. Öznel iradenin belli sınırları var, bu da bilimin temel bir gerçeği. Bizim tarihe kazandıracağımız hız, tarihsel-toplumsal akışın kendi yasallıklarıyla yarattığı hıza endekslidir. Biz yoktan hareket yaratamayız, yoktan hız yaratamayız. Tarihin bugün bir ilerleyiş hızı var, o son tahlilde bizim de ilerleyiş hızımızı belirliyor. Kuşkusuz yaptığımız herşeyi daha iyi yapabiliriz, daha başarılı yapabiliriz, bunları saklı tutuyorum. Ama neyi ne kadar başarılı yaparsak yapalım, yapacaklarımızın tarihsel-toplumsal koşullar tarafından belirlenmiş belirli sınırları olacaktır. Eğer marksist isek, bu konuda gerçekçi olmalıyız.

Çağımız devrimler çağıdır, bu çağda her yerde devrimci durum vardır, yeter ki devrimci öncü ona devrimci müdahalesini yapabilsin türünden düşünce ve inançlar bize yabancıdır. Emperyalizm çağının da uzun durgunluk dönemlerini, sosyal mücadelenin zayıfladığı dönemleri içerebildiğini, bu dönemlerde devrimciler soluklarını tutmayı başarabilirlerse ancak hareketli devrimci dönemlere yanıt verebilmek başarısını gösterebileceklerini de biz biliyoruz.

Biz soluğumuzu tutuyoruz, ama elimiz böğrümüzde de beklemiyoruz. Gündelik olarak yapılması gereken ne varsa yapmaya çalışıyoruz, büyük bir emek harcıyoruz. Gündelik olarak en büyük enerjiyi sergiliyoruz. Ama kendimizi ne kadar zorlarsak zorlayalım, bugünkü koşullarda yapacaklarımızın belli sınırları olacağını hiçbir zaman unutmamalıyız.

İşçi ve emekçi kadın çalışmasının sorunları

Geçtiğimiz dönem aldığımız belli bir mesafeye rağmen, emekçi kadın çalışması hala da parti çalışmamızın zayıf ve yetersiz kaldığı alanlardan biri olmayı sürdürüyor. Bu zayıflığın nedenlerini tartışarak bir an önce geride bırakma sorumluluğu önümüzde duruyor.

Komünistler başından itibaren kadın sorununun genel esasları ve teorik çerçevesine ilişkin belli bir açıklık içinde olmuşlar, Parti Kuruluş Kongresi sonrası süreçte de sorunu güncel siyasal yönleriyle ele alarak işlemişlerdir. II. Kongre ise "işçi ve emekçi kadın çalışmasını daha kapsamlı bir biçimde gündemimize" almayı bir görev olarak saptamış, özellikle de sorunun pratik-politik yönleri üzerinde durmuştur. Konuya ilişkin ***"TKİP II. Kongresi değerlendirmeleri... / Kadın sorunu ve sınıf içinde kadın çalışması"*** başlıklı metin, emekçi kadın çalışmamızın sorunlarını, ihtiyaçlarını ve zorlanma alanlarını ortaya koyan yol gösterici bir belge durumundadır.

Nitekim, II. Kongre'nin de sağladığı açıklıklar üzerinden, bu yılın başından Mayıs'ın sonuna kadarki süreçte emekçi kadın çalışmamızda anlamlı adımlar atılmış, ağırlığını işçi kadınların oluşturduğu yüzlerce kadını biraraya getiren etkinlikler düzenlenmiş, en önemlisi bu çalışmalar emekçi kadınların da içinde yeraldığı örgütlülüklere dayanarak gerçekleştirilmiştir. Emekçi kadın çalışmasında bir başlangıç olarak anlamlı denebilecek bir birikim bu süreçte yaratılmıştır.

Ne var ki, bu hareketli sürecin ardından çalışmada yeniden durağanlaşma yaşanmış ve bu çalışmada önemli bir rol üstlenen emekçi kadın komisyonlar giderek işlevsizleşmeye başlamıştır.

Attığımız anlamlı adımların ardından emekçi kadın çalışmamızın kesintiye uğraması, kadın sorununa bakışta ve çalışma

tarzımızdaki zayıflıkları ve yaşadığımız zorlanmaların nedenlerini bir kez daha tartışma ihtiyacını karşımıza çıkarmıştır.

Sınıf çalışmasının organik bir parçası olarak emekçi kadın çalışması

"Biz komünistler için, kendi içinde ayrı, genel sınıf çalışmamızdan soyutlanmış bir işçi kadın çalışması yoktur, olamaz. Bizim işçi kadınlara yönelik çalışmamız, sınıfa yönelik genel çalışmamızın bir parçası, onun özgül ve zenginleştirici bir boyutudur yalnızca. Taşıdığı özgül karakteri hiçbir biçimde gözden kaçıramayız, fakat onu hiçbir biçimde genel sınıf çalışmasından ayrı da düşünemeyiz, ondan koparamayız, ayrı ele alamayız. Genel sınıf çalışmamız, kadın-erkek tüm işçi sınıfının temel ve güncel sorunları, çıkarları ve ihtiyaçları eksenine oturur. Bu şekliyle çalışma sınıfın tümüne yöneliktir, dolayısıyla aynı ölçüde işçi kadınları da

kapsamakta, onları etkin kılmayı ve devrimcileştirmeyi hedeflemektedir. Fakat öte yandan bu çalışma, işçi kadının cinsel eşitsizlik ve ezilmişlikten gelen özgül sorunları ile de birleşmek, birleştirilmek durumundadır. Zira sınıfın ortak sorunları ve çıkarlarının ötesinde, işçi kadınların cinsel ezilme ve sömürülme konumdan gelen özgül sorunları ve ihtiyaçları, bununla bağlantılı çıkarları vardır. Sınıf çalışmamız bunları da içermeli, bununla boyutlanmalı ve zenginleşmelidir."

"TKİP II. Kongresi değerlendirmeleri..."inden yaptığımız bu alıntı, kadın çalışmamızın sınıf çalışmamızın organik bir parçası olduğunu, fakat sorunun özgül boyutlar taşıdığını, bu iki yönünün birleştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, emekçi kadın çalışmamızın alacağı mesafe, sınıf çalışmamızın durumuyla, gelişim düzeyiyle doğrudan bağlantılıdır. Sınıf çalışması alanında halen ciddi yetersizlikler taşıdığımız, ayaklarımızı henüz güçlü bir biçimde sınıf zeminine basamadığımız bugünkü koşullarda, çalışmanın bir parçası olan emekçi kadın çalışmasını da bundan bağımsız ele alamayız. Bu, sorunun bir yanı.

Fakat, bugün yaşamakta olduğumuz sorunun bundan öte yanları var. Temelde sınıf çalışınamızla bağlantılı olmakla birlikte, atılan adımları ilerletilmesi konusunda gerekli ısrarın gösterilmemesi, çalışmanın özgül yanları üzerinde yoğunlaşılmaması, farklı araç, yol ve yöntemlerle beslenememesi, çalışmaya müdahalede inisiyatif zayıflığı vb. sorunlarla yüzyüze bulunuyoruz. "Kadın çalışmamızın sınıf çalışmamızın organik bir parçası olduğu" saptaması da, yaşanan zayıflığın bir gerekçesine dönüşebiliyor, mesafe alamamak bununla izah edilebiliyor.

Öte yandan, kadının çifte ezilmişliği, ek bir güçlük alanı olarak karşımıza çıkıyor. Bu da daha yoğun bir enerji ve çabanın yanısıra çalışmanın özgül yanlarına ilişkin daha fazla yaratıcı ve üretken olmayı gerektiriyor. Bu açıdan geride bıraktığımız döneme bakıldığında, yaşadığımız zorlanmalar karşısında alışkın olduğumuz ve daha rahat yapabildiğimiz işlere yöneldiğimizi, kolay olanı tercih ettiğimizi söyleyebiliriz ki, bu da çalışmanının perspektiflerimize uygun bir çizgide ilerletilmesini zora sokuyor.

Daha önemlisi, yol yürümemizi kolaylaştıracak bir açıklık taşıyan, sorunun teorik, politik-pratik ve örgütsel boyutlarını ele alan oldukça kapsamlı bir temel değerlendirme (*II. Kongre değerlendirmeleri*'ni kastediyoruz) önümüzde durduğu halde, "yolumuzu nasıl yürüyeceğiz? sorusu, emekçi kadın çalışmasını yürüten yoldaşlarımız tarafından bile sorulabiliyor.

Tüm bunlar, yoldaşlarımızın kadın sorununun esasları ve emekçi kadın çalışmasının politik-pratik boyutları konusunda yeterli bilinç açıklığına sahip olmadığının somut göstergeleridir. Partinin sorunun teorik-politik çerçevesine ilişkin açıklık içinde olması önemli olmakla birlikte, daha önemlisi bu açıklığın saflarımızdaki kadro ve militanlara maledilebilmesi, sorunun kendisine ve çalışmaya ilişkin sağlam ve bütünsel bir kavrayışın geliştirilebilmesidir ki, bu konudaki zayıflığımız bir kez daha bu alanda mesafe almamızı zora sokmuştur.

Sergilenen zayıflık bir kez daha, "Partide kadın sorunu üzerine sağlam bir eğitim ve kavrayışın geliştirilmesi"nin önemine işaret etmektedir. Kadın sorununun "ciddi bir siyasal mücadele, ciddi bir sınıf savaşı sorunu" olarak ele alınması ancak, kadın ve erkek kadro ve sempatizanlarımızın bu konuda donatılmasıyla mümkün olacaktır. Çalışmada yaşanan gerilemenin ve buna müdahaledeki zayıflığın gerisindeki temel etkenlerden birisi budur. Dolayısıyla, saflarımızda kadın sorununun ve emekçi kadın çalışmasının kavranışı planındaki yetersizlikleri aşmak, konuya ilişkin bütünsel bir bakışı geliştirmek sorumluluğu ile yüzyüzeyiz. Bu ise kadın komisyonlarını aşan, parti örgütlerinin müdahalesini gerektiren bir zayıflıktır.

Nitekim, II. Kongre'de örgütlenme sorunları tartışılırken, faaliyet yürüttüğümüz her alanda çalışmamızın bir kadın çalışması boyutunun olması ve özgül kadın sorununun siyasal faaliyetimizin bir parçası haline getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu da komisyonların, tek tek yoldaşlarımızın değil, bizzat ilgili mahalli organlarımızın sorumluluğudur.

Çalışmamızı zorlayan etmenlerden biri de,

işçi kadınlar arasındaki çalışmada deneyim yoksunluğudur. Sol hareketin bu açıdan anlamlı bir deneyiminden sözetmek mümkün değildir. Kadınlara yönelik çalışmaların en ilerisi, çok dar sınırlarda kalan semt çalışmalarıdır. Dolayısıyla, kendi öz çalışmamıza yaslanmak, siyasal sınıf çalışmamızın deneyim ve birikimleri ışığında kadınların özgül sorunları üzerine üreteceğimiz politika ve çalışmalarımız üzerinden mesafe almayı hedeflemek durumundayız.

Önümüzdeki dönemi kazanmak!..

Partimizin 10. yılını kutladığımız bugünlerde, önümüzdeki dönemi sınıfa daha güçlü yükleneceğimiz bir dönem olarak tanımlıyoruz. Somut kazanımlar elde etmeye kilitlenen, hedefli ve yoğunlaşmış bir çalışmanın önemini vurguluyoruz. Genelde sınıf çalışmamız için işaret edilen çerçeve aynı zamanda onun bir parçası olan emekçi kadın çalışmamız için de geçerlidir.

Her alanda özgül kadın çalışmasının siyasal çalışmamızın bir parçası olması gerektiğinden bahsediyorsak, özgün boyutuyla kadın çalışmasını da hedefli, planlı ve programlı bir faaliyete konu edebilmeliyiz.

Tüm çalışma alanlarımızda kadın işçilerin çalıştığı hedefli işyerleri ve sektörler seçerek, bu yönde somut planlamalar yapabilmeliyiz. Tek tek işyeri ve sektörlerde kadın işçilerin sorunlarını özel olarak işleyebilmeliyiz.

Aynı zamanda sınıfı ve emekçi kesimleri ilgilendiren temel gündemlerin, işçi ve emekçi kadınların yaşadığı sorunlarlara bağını kurabilmeliyiz. Derinleşen kriz, SSGSS yasası, kıdem tazminatının gaspedilmesi vb. gündemleri önümüzdeki dönemde kadınlara yönelik olarak etkin bir biçimde işleyebilmeliyiz.

Gerek hedeflediğimiz işyerlerine yönelik sistemli ve yoğunlaştırılmış faaliyetlerimizde, gerekse genel gündemlerin kadınların yaşadığı sorunlarla bağını kurarak yürüteceğimiz çalışmalarımızda, etkin bir ajitasyon ve propagandanın yanısıra çok yönlü araçları kullanabilmeliyiz. Özgül bir takım sorunları ele alan bildiriler, sektörel planda kadın işçilerin sorunlarını ele alan broşürler vb.'nin yanısıra, işçi toplantıları, film gösterimleri, anketler, eğitim toplantıları vb. farklı araçlarla işçi kadın kitlelerinin kuşatılmasını sağlayabilmeliyiz.

25 Kasım Dünya Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü yaklaşıyor. Geçtiğimiz yıl 25 Kasım'a yönelik olarak, güç ve imkanlarımız ölçüsünde etkili bir çalışma yürütmüştük. Bu yıl da bu gündemi bulunduğumuz alanlarda temel bir çalışmaya konu edebilmeli, kadına yönelik şiddetin nedenlerini, kaynağını tartışabilmeli, emekçi kadınlara yönelik yaygın bir ajitasyon ve propagandaya konu edilebilmeliyiz. Yanısıra, olanaklı olan tüm alanlarda etkinlikler gerçekleştirme, çalışmayı eylemsel bir sürece taşıma hedefiyle hareket etmeliyiz.

Öte yandan, bugün kadınlar, kadının cinsel kimliğine yönelik ciddi saldırılar ile karşı karşıya bulunuyorlar. Gerek burjuvazinin kadını meta olarak gören zihniyetinin doğurduğu sonuçlara, gerekse de gerici ideoloji ve kültürün kadının üzerinde yarattığı baskı ve saldırılara verilecek yanıtlar da temel gündemlerimiz olmalıdır.

Bu açıdan geride bıraktığımız döneme baktığımızda, iyi bir sınav vermediğimizi söyleyebiliriz. Pippa Bacca'nın katledilmesinden burjuva yasalarda kadına dönük kimi gerici uygulamalara kadar, kadının cinsel kimliğine dönük saldırılara gereken tutum alamamak en temel eksikliklerimizden biri olarak tanımlanabilir. Önümüzdeki dönemde bu alandaki zayıflığımızı giderecek bir çaba ve pratik içinde olmalıyız.

Bizzat parti örgütlerinin denetimi ve yönlendirmesi altında yürütülecek bu çalışmada işçi-emekçi kadın komisyonlarının kendi rollerin oynayabilecek bir yetkinliğe ulaşabilmesi, bu çerçevede yaşanan zayıflıklara müdahale edilmesi büyük bir önem taşıyor. Proleter kadın hareketi adına sözünü etkili bir biçimde söyleyebilen, kadın sorununa ilişkin her gelişmeye anında tutum alabilen, takvimsel kampanyaların ötesinde bir faaliyet kapasitesi sergileyebilen işlevsel örgütlenmeler haline gelebilmeleri, önlerini açacak etkili bir müdahaleye bağlıdır.

Meslek liseleri: Sınıf çalışmamızın rezervleri

Eğitim kurumu tarih boyunca olduğu gibi kapitalizmde de egemen sınıfın çok yönlü ihtiyaçlarının karşılanması işlevini yerine getirir. Sermayenin başlıca ihtiyaçlarından biri ise "nitelikli bir işgücü piyasası"nın elinin altında hazırda bulunmasıdır. Kapitalist sistemde eğitim kurumundan beklenen, bu pazarın en iyi ve hızlı bir şekilde örgütlenip, sermayenin hizmetine sunulmasıdır. Üretim süreçlerinde yaşanan her bir değişikliğe bağlı olarak bu "işgücü piyasası"nın da yeniden düzenlenmesi, aynı zamanda bunun kapitalistler için "en ucuz"a malolması hedeflenir.

Kapitalist gelişmeye bağlı olarak ülkemizde de bu ihtiyaç çerçevesinde 1940'lardan itibaren "meslek liseleri", 1950'lilerden sonra da "meslek yüksek okulları" açılmıştır. Mühendisler ile vasıfsız işçiler arasındaki boşluğu dolduracak "ara eleman" işlevini yerine getirecek bu işçilerle sermayenin sıkıntısını duyduğu "kalifiye ucuz işgücü" ihtiyacının karşılanması hedeflenmiştir. Bu çerçevede özellikle Endüstri Meslek Liseleri doğrudan sermayeye hizmet veren okullar olurken, Ticaret Meslek Liseleri, Kimya Meslek Liseleri, Yapı-İnşaat Meslek Liseleri, Sağlık Meslek Liseleri, Turizm Otelcilik Liseleri de zamanla devreye sokulmuştur. Yine Ortaçağ'dan kalma "çıraklık sömürüsü"ne adeta bir resmiyet kazandırırcasına Organize Sanayi Bölgeleri içinde pıtrak gibi çoğalan "Çıraklık Eğitim Merkezleri" kurulmuştur (2001 yılı verilerine göre Türkiye çapında sayıları 1 milyon, İstanbul'da ise 100 binin üzerinde bir sayıya ulaşan çıraklar, kapitalistlerin ucuz işgücü ihtiyacını karşılamaktadırlar).

Sermaye devleti meslek liselerine bu misyonu biçerken, uzun yıllar boyunca yeterli sayıda öğrenci bulamamıştır. Zira bir yandan topluma sürekli pompaladığı sınıf atlama hayalleri toplumun her katmanında üniversite okuma arzularını doğururken, diğer yandan bu liselerde ikinci sınıftan itibaren kültürel derslerin verilmeyişiyle üniversite yollarının daha başından kesilmesi, bu okulların son çare olarak tercih edilmesine neden olmuştur. Nitekim üniversite umudunu yitiren birçok emekçi çocuğunu, "bari bir meslek sahibi olsun" düşüncesiyle bu okullara göndermiştir.

Kapitalistlerin kalifiye ucuz işgücü ihtiyacı ile meslek liselerinde okuyacak yeterli öğrenci bulamama sorunu arasında sıkışan sermaye devleti, zamanla bu sorunun çözümüne dönük daha kapsamlı projelere yönelmiştir. Bunların başında, uzun yılları kapsayan ve halen devam etmekte olan eğitimdeki özelleştirme saldırısı gelmektedir. Bu saldırıyla bir yandan "eğitim hizmeti" kapitalistler için hayli kazançlı bir sektör haline dönüştürülürken, diğer yandan eğitimdeki sınıfsal ayrışmayı daha da derinleştirecek uygulamalara gidilmiştir. Üniversite kapılarının emekçi çocuklarına sıkı sıkıya kapatılması için sınav sisteminde onlarca değişiklik yapılmış, sınava hazırlık sürecinde her türlü eşitsizliğin zemini yaratılmıştır. Böylece emekçi kökenli gençlerin eğitimi için meslek liseleri tek adres olarak gösterilmiştir.

Bu süreç hala devam etmekle birlikte, üniversiteyi kazanan öğrencilerin sınıfsal kökenindeki gözle görünen değişim alınan mesafeyi ortaya koymaktadır. Ayrıca son dönemde "herkesin üniversite okuması şart değil' yönündeki söylemlerin daha yüksek sesle dile getirilmesi sınıfsal ayrışmanın artık meşrulaştırıldığını göstermektedir.

Yine aynı süreçte meslek liselerinin daha cazip hale getirilmesi için, bu okulların yanı sıra "Teknik Liseler" ve "Anadolu Meslek

Liseleri" kurulmuştur. Meslek liselerinin ikinci sınıfından itibaren "başarılı öğrenciler"e, eğitimine bu liselerde devam ederek kültürel dersleri de alma imkânı tanınmıştır. Böylece öğrencilerde, üniversiteye devam etme şanslarının olduğuna dair bir yanılsama yaratılmıştır. Ancak, üniversite sınav sonuçları üzerinden bir karşılaştırma yapıldığında, gerçeklerin hiç de yansıtıldığı gibi olmadığı görülmektedir. Ancak sermaye devleti birçok okulda aynı binalarda eğitim gören bu yeni liselerle, meslek liselerinin "olumsuz imajı"nı bir nebze de olsa makyajlamayı umabilmiştir.

Elbette, teknik liseler ile yabancı dil eğitimli Anadolu meslek liselerinin sadece daha geniş kesimlerin meslek liselerine yönlendirilmesi amacıyla açıldığını söylemek doğru olmaz. Bu liselerin açılması aynı zamanda yenilenen teknolojilerin açığa çıkardığı yeni işgücü ihtiyacının karşılanmasıyla ilgilidir. Mevcut meslek liselerindeki eğitim bu ihtiyacı karşılayamadığı için, temel kültürel dersler alan ve "mikro teknik", "endüstriyel elektronik" vb. gibi uzmanlık gerektiren alanlarda yetiştirilmiş eleman ihtiyacının bu liseler üzerinden karşılanması hedeflenmiştir. Meslek liselilerle aynı binalarda okumalarına rağmen "elit" bir kesim muamelesi gören bu öğrencilerin yetiştirilme süreçleri ise tamamen "sınıf işbirlikçiliği" temelinde gerçekleştirilmektedir. Bu okullarda okuyan öğrenciler her ne kadar üniversite hayalleri kursalar da, öğretmenleri tarafından üniversiteye değil fakat fabrikalara dönük eğitildikleri gerçeği her fırsatta kendilerine hatırlatılmaktadır.

Bugüne kadar meslek liselerine yönelik politikaların istenilen sonuçları yaratmadığının anlaşılması üzerine son yıllarda, orta öğretimde kapsamlı değişiklikler ile mesleki eğitimde yeniden yapılandırmaya gidilmiştir. Meslek liselerinin kendi bölümleri dışında üniversiteye devam edebilmeleri neredeyse imkânsız hale getirilmiştir. Bunun yerine mezun olanlara iki yıllık meslek yüksek okullarına sınavsız geçiş "hakkı" tanınmıştır. Bu okullara devam eden birçok meslek liseli için bunun, iş hayatına başlamadan önce kaybedilen iki yıl olmaktan öte bir anlam ifade etmediği kısa sürede açığa çıkmıştır. Bu yüzden tüm çabalara rağmen MYO'ların doluluk oranı yüzde 25'lerin yukarısına çıkamamıştır.

Öte yandan "Ortaöğretim Kanunu" yeniden düzenlenerek, genel liselerin süresi 4 yıla çıkarılmış ve düz liselerle meslek liseleri arası geçişin önü açılmıştır. Lise 2. sınıftan itibaren "başarısız" olan öğrencilerin meslek liselerine yönlendirilmesinin koşulları hazırlanmıştır. Ayrıca meslek liselerinde çok çeşitlenmiş alt meslek dalların kapatılmasına, birçok meslek lisesinde "çok amaçlı lise", "çok programlı lise" uygulamalarına başlanmıştır. Bu uygulamalarla öğrencilerin aynı anda farklı meslek kollarında eğitim görmesi hedeflenmektedir. Sosyal, fen ve teknik bilimler olarak üç bölüme ayrılan bu liselerde, bölümlerin her biri kendi bünyesindeki tüm sektörleri kapsamaktadır. Böylece meslek yerine "sektöre dayalı program" eğitimine geçilerek, mesleklerin ayrı ayrı öğretilmesi yerine bunların tümünü kapsayan ana dallar üzerinden verilen bir eğitim sistemine geçilmesi hedeflenmiştir.

Ortaöğretimde yapılan bu değişikliklerle yüzde 35'lik bir orana sahip olan meslek liselerinin oranının yüzde 65'lere çıkarılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede metal, enerji ve bilişim sektörlerinde bir dizi yeni okul açılmaya başlanmıştır. Özelleştirme politikalarının tamamlayıcı bir halkası olan Ortaöğretim Kanunu'ndaki değişiklikler, eğitimdeki sınıfsal ayrışmayı da böylece daha net ve kalın çizgilerle belirlemiştir.

Ortaöğretimde böylesine köklü bir değişikliğe karar verilmesi ve mesleki eğitimde yeniden yapılanmaya gidilmesinde, yine her zamanki gibi sermayenin çıkarları belirleyici olmuştur. "Küresel rekabet koşulları"na ayak uydurmaya çalışan sermaye, yeni koşullara uygun nitelikte, ucuz ama aynı zamanda da "esnek" bir işgücü piyasasına yakıcı bir biçimde ihtiyaç duymaktadır. Zira emperyalist-kapitalizmin üretim süreçlerindeki ve tekniklerindeki sonu gelmeyen düzenlemeler, sadece işgücünün ucuzlatılmasını değil aynı zamanda bu

değişikliklere anında yanıt verecek, uyum sağlayacak esneklikte bir işgücünün üretilmesini de sermaye için ihtiyaç haline getirmiştir. Sermayenin işgücünden beklentisi, teknolojik değişimlere ayak uyduracak bir bilgi ve donanıma sahip olan, kendisini bu açıdan yenileyebilen bir kalifiyeliktir. Bu yüzden, sektöre dayalı eğitim üzerinden bölümler arası geçişlere de imkân tanınmıştır.

Mesleki eğitimde yeniden yapılandırma kararlarının alındığı dönemlerde büyük sermaye grupları da çeşitli kampanyalarla konuya ilişkin taleplerini ortaya koymuşlardır. Meslek ve teknik liselerdeki eğitim alanlarının sınırlı kalması ve sanayi ile entegrasyonun yeterince sağlanamaması nedeniyle, meslek liselerinde dil eğitimine ağırlık veren ve sanayi ile daha rahat bütünleşen bir modele geçilmesi için çağrılar yapılmıştır. Örneğin Koç grubu uzun bir süre "Meslek lisesi memleket meselesi" adı altında bir kampanya yürütmüştür. TÜSİAD da, hazırladığı "Güçlü Ekonomi" raporunda, eğitimin yapısının yeniden düzenlenmesine ilişkin bir takım talepler sıralamıştır. "*Geçiş programı içerisinde Mesleki eğitimin işgücü piyasasına göre düzenlenmesi, şirketlerin istediği alanlarda istihdam garantili mesleki eğitim programlarının uygulanması, İşsizlik Sigortası Fonu'nun her yıl 200 milyon YTL'sinin İş-Kur'un meslek eğitimlerine ayrılması, Çıraklık Eğitim Merkezleri'nin modernleştirilmesi, meslek liseleri ve yüksek okullarının piyasayla birlikte çalışması*" vb. talepler hükümete iletilmiştir.

Tekelci sermayenin önemli bir kesimi yine bu çerçevede, teknik altyapısını sağlamlaştırmak ve kurumsallaştırmak için ya mevcut meslek liseleri ve MYO'larla çeşitli yatırımlar çerçevesinde işbirliğine gitmekte ya da doğrudan kendi okullarını açma yolunu seçmektedirler. Örneğin; Sabancı, Koç, Zorlu, Borusan gibi holdingler kendi okullarını açarken, ToyataSa Şişli Motor Meslek Lisesi'ne 100 bin dolarlık eğitim laboratuvarı açmıştır. Yine Tofaş birçok meslek lisesiyle bu yönde anlaşmalar imzalamıştır. Renault ise Bağcılar Endüstri Meslek Lisesi'nin motor bölümünün atölyesinin kurulmasını üstlenmiştir. Elbette tekelci sermayenin bu "yatırımlarının", gerek eğitim sürecinde "ucuz iş gücü" olarak, gerekse de mezun olduktan sonra yetişmiş kalifiye eleman ihtiyacının karşılayarak, patronlara büyük kârlar sağladığını söylemek bile gereksizdir.

Yine bu alanda MEGP (Mesleki Eğitimi Geliştirme Projesi) gibi AB destekli projeler de devreye sokulmakta ve yıllardır yabancı sermaye için "ucuz emek gücü cenneti" işlevi gören bu piyasanın aynı zamanda dönemin koşullarına uygun bir niteliğe kavuşması için doğrudan katkılar talep edilmektedir. Bu çerçevede sanayi bölgelerinde kurulan Çıraklık Eğitim Merkezleri, gerek KOBİ'ler gerekse AB tarafından MEGP projesi kapsamında önemli fonlarla desteklenerek modernize edilmektedir.

Kısacası sermayenin ihtiyaç duyduğu kalifiye ucuz işgücünün karşılanması için son dönemde ortaöğretimde temelli değişikliklere gidilmiş ve meslek liselerinin orta öğretimdeki ağırlığı ve önemi bir kat daha artmıştır. Gelinen aşamada meslek liseleri, kapitalistlere kalifiye ucuz emek gücü üreten işletmeler olma görünümünü daha belirgin bir şekilde yansıtmaktadır. Bu durum, eğitimdeki sınıfsal ayrışmanın ortaöğretimdeki ayağının da tamamlanmaya doğru gittiğinin somut bir göstergesidir. Bugüne kadar daha çok emekçi kökenli gençlere adres gösterilen meslek liseleri artık daha geniş kesimlerin yönlendirildiği okullar durumuna gelmektedir.

***

Geleceğin kalifiye işçileri olarak yetiştirilen meslek lisesi öğrencilerinin aynı zamanda geleceğin işçi profilini de belirleyecek olması, bu liselere dönük etkin bir çalışmanın önemini de kendiliğinden ortaya koymaktadır. Nasıl ki kapitalistler meslek liselerine verdikleri önemle bugünden yarınlarına yatırım yapmaktalarsa, aynı şekilde liseli genç komünistler de lise çalışmalarında meslek liselerine dönük daha temelli bir yönelim içerisine girerek, geleceği şimdiden kazanmanın hesabını yapabilmelidirler. Böylesi bir çalışma, devrimci bir sınıf hareketi geliştirme hedefi doğrultusunda daha hızlı adımlarla yol almamızı sağlayacak, devrimci sınıf partisinin

toplumsal temeliyle daha güçlü bir şekilde bütünleşebilmesinin maddi imkânlarını artıracaktır.

Bu nedenle gelinen yerde meslek liselerini hedefleyen bir çalışmanın başlatılması, bizler için artık ertelenemez ve kendiliğindenliğe bırakılamaz yakıcılıkta bir ihtiyaçtır. Şüphesiz konunun önemi bugüne kadar pek çok kez partimiz tarafından sıklıkla vurgulanmış ve bu çerçevede görevlerin altı çizilmiştir. Ancak gelinen yerde daha sistematik ve daha ısrarlı bir çalışmanın gündeme alınması kendisini her açıdan daha fazla dayatmaktadır. Bu da her şeyden önce, lise çalışmasını yürüten genç komünistlerin bu konudaki bilinç açıklığı ve buna uygun ısrarlı bir pratik sergileyebilmeleri ile gerçekleşebilecektir.

Gerek sermaye düzeni gerekse de devrimci sınıf partisinin faaliyeti açısından önemli olan bu alana dönük nasıl bir çalışma yürütülmeli, nasıl bir çizgi izlemeliyiz? Her şeyden önce, alanın sorunlarına hâkim hale gelebilmeli, hangi halkalara yüklenilmesi gerektiği konusunda açıklık taşıyabilmeliyiz.

Meslek liselerinin geleceğin işçilerini yetiştiren kurumlar olması nedeniyle, sermaye düzeni açısından buradaki eğitim sadece mesleki yönüyle değil aynı zamanda ideolojik yönüyle de önem arzeder. Zira "ağaç yaşken eğilir" sözüne uygun olarak, burjuvazinin sömürü kaynağının, pazara sunulmadan önce kullanıma en elverişli kıvama getirilip hazırlaması da yine sermaye devletinin asli görevleri arasında yer alır. Yani ücretli kölelik düzenine yetiştirilen "yeni kölelerin" bu sistemin aynı zamanda gönüllü kulları haline getirilmesi, sistemin işleyişini güvence altına almanın ve kar oranlarını artırabilmenin en kestirme yolu olarak görülür. Bu nedenle, meslek liselerinde verilen eğitimle her şeyden önce amaçlanan, geleceğin bu genç işçi adaylarında oluşabilecek sınıfsal bilincin önünü daha başından kesebilmektir. Meslek liselilerin toplumsal-sınıfsal konumlarına dair gerçekleri görmeleri her türlü yolla engellenmeye çalışılır. Meslek liselilerinin staj sömürüsüyle çok erken bir zamanda karşılaşmaları nedeniyle bu özellikle önemlidir.

Öğrenim aşamasında toplumsal üretime katılarak sermayenin ucuz işgücü ihtiyacını daha okul sıralarında karşılamaya başlayan bu genç işçi kuşağının bilincinin köreltilmesi için birçok yönteme başvurulur. Bunların başında rekabetin kullanılması ve bireysel kurtuluş hayallerinin işlenmesi gelir. Nasıl ki fabrika ve işletmelerde sınıfın bölünerek güçten düşürülmesi için başvurulan temel yöntemlerden biri rekabet ortamının yaratılması ise, meslek liselerinde verilen eğitimin temelinde de öğrencileri daha şimdiden bu rekabete alıştırılması vardır. "Piyasanın rekabet ortamına hazırlanılması" argümanıyla gerekçelendirilen bu uygulamanın asıl hedefi, sınıf bilincinin oluşmasının önlemektir. Geleceğin genç işçi adaylarının toplumsal-sınıfsal konumlarını fark edebilmeleri, gerçek çıkarlarının nerede yattığını görebilmeleri bu sayede engellenmiş olunur.

Bunun için, meslek liselilere öğrenimleri boyunca, başta sıra arkadaşı olmak üzere tüm arkadaşlarını birer rakibi olarak görmesi gerektiği öğretilir. Bu rekabet ortamının daha da güçlendirilmesi için bireysel kurtuluş hayalleri pompalanır. Geleceğin işçileri olarak sınıf atlama imkânlarına sahip olmasalar da, en azından belli bir kalifiyeliğe ulaşmamalarıyla daha rahat iş bulabilecekleri söylenir. Vasıfsız işçilere oranla daha üstün görülecekleri söylemleri üzerinden daha başından, kendilerini sınıfın birer parçası olarak değil de onun ayrıcalıklı bir kesimi olarak görmeleri gerektiği benimsetilir. Bu, "sınıf işbirlikçiliği" bilincinin oluşturulmasına da zemin yaratır.

Ayrımcılık ve statü farkının yaratılması bununla da kalmaz, okulların kendi içinde bile çeşitli biçimlerde uygulanır. Bölümler arası farklar yaratılır. Örneğin bilgisayar veya elektronik bölümünde okuyan bir öğrenci torna veya tesviye bölümündeki bir öğrenciden daha üstün tutulur. Yine teknik lise ve Anadolu meslek liselerindeki öğrencilere de "elit" kesim muamelesi yapılır.

Sonuçta tüm bu uygulamalarla meslek liselilerin bilincinde yaratılmak istenen; herkesin statüsüne göre bir değer taşıdığı, sorunların çözümü için tek çıkar yolun daha

yüksek statülere ulaşılması olduğu ve her türlü sorunun çözümünün bireysel kurtuluş yollarında aranması gerektiğidir.

Meslek liselerinde verilen bu eğitimin pratikte yansımaları, gerek öğrenim süresince gerekse de öğrenim sonrası iş hayatında çarpıcı örnekler üzerinden görülebilir. Mezun olduktan sonra sınıfın yeni bir üyesi olmaktan başka bir şansı olmayan bu öğrencilerin öğrenim boyunca birbirlerine karşı bir aşağılama sıfatı olarak "amele" diye hitap etmeleri, sınıfsal aidiyet bilincinin ne kadar zayıf olduğuna da bir göstergedir aynı zamanda. Yine mezun olduktan sonra öğrenim süresince bilinçlerde yaratılan "satütüye verilen değerin" çalışma hayatında de kendileri şahsında gerçekleşmesini beklerler. Özellikle orta ölçekli ve küçük işletmelerde genç işçiler arasında önemli gerilimlere yol açabilen bu sorun patronlar için de işçileri bölmede bulunmaz bir fırsat doğurur.

Alınan eğitim düzeyine bağlı olarak bu bilincin daha köklü bir şekilde yerleştiği görülmektedir. Öğretim süresince daha "elit" bir muamele gören öğrencilerin öğretim sonrasında da sınıf işbirlikçiliğine daha yatkın bir pratik sergilemesi, buradan bakıldığında rahatlıkla anlaşılabilir. Örneğin, öğretimini iki yıllık meslek yüksek okulunda tamamlayan öğrencilerin, fabrika ve işletmelerde üretimden ziyade, vardiya sorumlusu, bölüm şefi, kalite kontrol vb. gibi "üretimin denetlenmesi" işinde çalışmak istemeleri bu durumun en dolaysız yansımalarından biridir. Kendilerini sınıfın bir parçası olarak görmeyen, daha üst mevkilere hatta idari bölümlere geçebilmenin hayallerini kuran bu genç işçiler, burjuvazinin yaratmak istediği işçi profiline de ışık tutmaktadır. Nitekim "kariyer yapma" hayallerinin en çok yankı bulduğu kesim bu öğrenciler olmaktadır. İş görüşmelerinde istedikleri pozisyona kavuşabilmek için kalifiye emek güçlerini bu yönde pazarlayan genç işçilerin, işe alındıklarında ise daha ileri mevkilere ulaşabilme kaygısıyla patronların hizmetinde canla başla çalıştıkları görülmektedir.

Bu örnekler, sermaye devletinin meslek liselerinde uyguladığı eğitimle nasıl bir sonuç almak ve nasıl bir işçi profili yaratmak istediğini göstermektedir. Son dönemde "Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması" projesiyle bu noktada daha kapsamlı bir saldırı gündeme alınmıştır. Bu projeyle, bölümler arası geçiş imkânı tanınarak ya da sektöre dayalı bir eğitim devreye sokularak, öğrencilerin bölümler üzerinden yaşadıkları ayrışmaya son verilmektedir. Bu anlamda meslek liselerinin geleneksel "hiyerarşik" yapılanmasına da son verilmektedir. Fakat bu hiç de öğrencilerin düşünülmesinden değil, yine sermayenin böyle bir esneklikte işgücüne ihtiyaç duymasından ileri gelmektedir. Böylesi bir esneklik sermayeye istediği anda istediği kalifiye işgücünü sunarken, öğrenciler arasındaki rekabet ortamını kaldırmak şöyle dursun, daha derin bir temelde yeniden üretmektedir. Tek amacı daha fazla kar etmek olan bir ekonomik sistemin doğasına uygundur bu.

Sonuçta rekabet anlayışı varlığını sürdürdüğü sürece bireysel kurtuluş fikri de belleklerde yerini korumaya devam edecektir. Esneklik uygulamalarının kalifiye işgücü piyasasındaki rekabeti daha da kızıştırması ise (sınıfı kendi içinde bölmesi ve çatışmalara yol açmasıyla) ciddi sorunlara yol açacaktır. Kısacası meslek liselerinde öğretim uygulamaları ne kadar değişirse değişsin, eğitimin özü her zaman korunmaktadır. Geleceğin genç işçilerinin sınıf bilince kavuşmaması için kafalarının bireysel kurtuluş yollarıyla doldurulup, sınıf işbirlikçiliği temelinde bir kimliğin kazandırılmasıdır bu.

Sermaye devleti, meslek liselilere ne kadar bireysel çözüm yolları sunsa ve sınıf işbirlikçiliği temelinde bir eğitim verse de, geleceğin bu genç işçi kuşağı üzerinde sıkı bir denetim kurmanın taşıdığı önemin bilincindedir. Zira emek sömürüsü var olduğu sürece sınıf mücadelesinin de var olacağı ve bu genç işçi kuşağının da eninde sonunda bu mücadelenin bir parçası haline geleceğini en iyi sermaye sınıfı bilir. Bu yüzden okullarda çok daha katı bir disiplin uygulanır ve baskı koşulları yaratılır. Her türlü cezalandırma yönteminin yanı sıra dayak olgusu sıradan bir hal alır. Kapı önlerinde kılık kıyafet denetimleri, saç baş kontrolleri rutin bir halde

sürer gider.

Öğrencilere "disiplin kazandırma" adına gerçekleştirilen bu faşist uygulamaların gerçekteyse tek bir amacı vardır: Geleceğin bu genç işçi adaylarına daha okul yıllarında kurallara riayet etmenin, otorite karşısında itaatkâr olmanın öğretilmesidir. Okullarda disiplin yönetmeliği ve kurulları şahsında oluşturulan bu otorite, yarın fabrika ve atölyelerde sömürü çarkının daha iyi işletilebilmesi için patronlar, müdürler, şefler ve ustabaşları tarafından gerçekleştirilecektir. Hakkını arayıp sormayan, baskı ve dayatmalar karşısında tepkisiz kalıp riayet eden bir sınıf tablosu, sermaye sınıfının özlemlerinin başında gelir.

Yine meslek liselerinde dinsel gericilik etkin bir şekilde kullanılarak, öğrencilerin itaatkâr olduğu kadar kanaatkâr olarak da yetiştirilmeleri sağlanır. Kendisine verilenle yetinen, şükürcü bir anlayışla yetişen bu gençlerin fabrikalarda uygulanan düşük ücret politikalarına, hak gasplarına karşı ses çıkarmaları bu sayede engellenmiş olunur. En gerici müfredatlar bu okullarda uygulanır, her türlü gerici ideoloji öğrencilere empoze edilir. Böylece sınıf bilinci kazanılmasının önüne gerici barikatlar dikilmiş olur.

Meslek liselerini diğer liselerden ayırdeden en önemli özelliklerin başında, öğrenim sürecinin üretim süreciyle birleştirilmesi gelmektedir. Meslek liseli öğrenciler daha öğrenim aşamasında toplumsal üretime katılarak sınıfsal ilk deneyimlerini elde etmiş olurlar. Gerek okul içinde gerekse de fabrika ve işletmelerde staj uygulaması adıyla gerçekleştirilen bu pratiğin, öğrencilerin emek güçlerinden ucuz işgücü olarak faydalanılmasından başka bir amaca hizmet etmediği birçok örnek üzerinden görülebilir. Meslek liselerinde oluşturulan "döner sermaye" ile, öğrencilerin emek gücü ucuza hatta bedavaya getirilerek, okullar karlı birer işletme haline getirilir. Öyle ki kimi meslek liseleri, belirli iş alanında yaptıkları üretimle, adeta herhangi bir firma gibi piyasada kendilerini pazarlamakta, iş bağlamaktadırlar. Birçok meslek lisesinde, başta otomotiv, tekstil, elektronik olmak üzere daha bir dizi alanda büyük işletmelere taşeron üretim yapılmaktadır. Meslek liselilerin ödenmemiş emeğin gasp edilmesi üzerine gerçekleşen bu sömürünün gerekçesi de, "teorik eğitimin pratikle bütünleştirilmesi" olarak ifade edilir. Bu "bütünleşme" ucuz bir ücret karşılığında (asgari ücretin üçte biri) ya da tamamen karşılıksız olarak gerekleşir!

Aynı olgu fabrika ve işletmelerde görülen staj üzerinden de yaşanır. Patronlar bir işçinin yapabileceği işi daha fazla stajyere yaptırarak maliyeti azaltırlar. Dahası bu genç işçilerin emek gücünden sadece ilgili meslek dalında değil diğer alanlarda da faydalanır, her türlü angarya işi onların sırtına yüklerler. Bugün staj adı altında kendi mesleği ile alakası olmayan işlerde çalıştırılan meslek liselilerin sayısı hiç de azımsanmayacak bir orandadır.

Yine staj uygulamaları için çıkarılan kanunlarla sermayeye her türlü kolaylık sunulur. Bir yanı sigorta vb. maliyetlerin Milli Eğitim bütçesinden karşılanmasına dönük avantajlardır. Diğer yandan staj sözleşmelerinde grev kırıcılığını dayatacak maddelerle, işçilerin hak mücadelesinin engellenmesinde patronlara önemli kolaylıklar sunulur. Bu uygulamalar patronlara, işçiler arasında daha fazla rekabet ortamı yaratma fırsatı sağlar. Bu aynı zamanda çalışan işçilerin kendi içinde bölünmesine, stajyer işçilere karşı mesafeli bir yaklaşımın sergilenmesine neden olur. Sonuçta, yaptığı işten gerekli mesleki eğitimi alamayarak, bundan en olumsuz yönde etkilenenler stajyerlerin kendisi olur.

Meslek liselilerin stajyerlik adı altında sermayeye ucuz işgücü olarak peşkeş çekilmesi sistem tarafından da güvence altına alınır. Diploma alabilmeleri için bu sömürü çarkından geçmeleri zorunlu kılınır. Öğrencilerin geleceği, patron veya müdürlerin staj dosyasına yazacakları değerlendirme ve notlarla göre belirlenir. Yapılan değerlendirmelerin ve verilen notların hangi kriterler üzerinden gerçekleştirileceğiyse çok açıktır. Sömürü koşullarına, baskı ve dayatmalara kim daha çok riayet ederse onun puanı daha yüksek tutulacaktır. Dahası sınıf kardeşlerine kim ihanet ederse, onun pratiği örnek olarak gösterilecektir.

Bu yüzden de staj sömürüsünün meslek liselilerin yaşadıkları sorunlar arasında temel önemde bir yeri vardır. Tersinden, sağladığı fırsatlar bakımından sermaye için de vazgeçilmez önemde bir yeri vardır. Son yıllarda mesleki eğitim projelerine daha çok destek çıkması, meslek liselerine dönük daha kapsamlı yatırımlara yönelmesi, sermayenin bu alanı ne kadar önemsediğinin bir göstergesidir.

Genel hatlarıyla meslek liselerinde yaşanan sorunlara değindikten sonra bu alana yönelik yürütülecek faaliyette öncelikli olarak nelerin gözetilmesi gerektiğine de belli başlıklarla değinmek gerekiyor.

Çalışmanın politik hedefi her şeyden önce, sermayenin bu genç işçi kuşağını sınıfsal bilinçten yoksun bırakmayı ve sınıf işbirlikçiliği temelinde yetiştirmeyi hedefleyen gerici eğitiminin politik-ideolojik etkilerini kırabilmek olmalıdır. Sınıfı daha kolay teslim alabilmek için geleceğin işçilerini şimdiden hazırlayan sermaye sınıfı gibi stratejik bakış açısıyla hareket edilmelidir.

Çalışmamızın her aşamasında meslek liselilere, yaşadıkları sorunların kapitalist sömürü düzeninden kaynaklandığı ve çözüm yolunun da ancak ona karşı verilecek bir mücadeleden geçtiği propaganda edilmelidir. Sermayenin sunduğu bireysel çözüm yollarının çare olmadığı döne döne teşhir edilmelidir. Nasıl bir statü sahibi olunursa olunsun krizler, işsizlik vebası vb. olgular üzerinden bireysel çözümlerin ham hayaller öteye geçemeyeceği anlatılmalıdır. Sınıfsal bir bilinç ve aidiyet duygusunun kazandırılması için toplumsal konumları hatırlatılmalı ve bu değerler yüceltilmelidir. Toplumsal sorunlara olan duyarlılığın artırılması için kendi yaşadıkları sorunlarla bunların arasındaki bağ güçlü bir biçimde işlenebilmelidir. Her türlü rekabetin bölünmeyi getireceği, eylemin ise birleştiriciliği anlatılmalıdır. Kendisine, sınıfına güvenınesi için sınıfın gücünü gösteren güncel ve tarihsel örnekler hatırlatılmalıdır. Tabii ki tek kurtuluşun, işçi ve emekçilerin kendi iktidarı olan sosyalizmden geçtiği propaganda edilmelidir.

Politik propaganda elbette, her bir meslek lisesine özgü sorunların işlenerek tepkilerin açığa çıkartılmasıyla, örgütlenme ve eyleme dönük çağrılarla birleştirilebilmelidir. Staj sömürüsü, baskıcı ve faşist uygulamalar, kılık kıyafet yasakları, dayak, bilimsellikten uzak gerici müfredatlar vb. konular ele alınıp işlenmelidir. Sermayenin bu alana dönük yeni proje ve uygulamalarının anlamı ve sonuçları anında teşhir konusu edilebilmelidir...

Meslek liselerinde yaşanan sorunlara karşı genel olarak şu talepler ön plana çıkarılabilir:

* Staj sömürüsüne son!
* Eşit işe eşit ücret!
* Angaryaya son!
* İşverenlerin ve temsilcilerin not verme yetkisine son!
* Grev kırıcılığına son!
* Stajyerlere örgütlenme ve toplusözleşme hakkı!
* Faşist disiplin yönetmeliklerine ve dayağa hayır!
* Herkese iş, tüm çalışanlara iş güvencesi!
* Ortaçağdan kalma bir yarı-feodal uygulama olan çıraklık tasfiye edilmelidir!
* Her düzeyde parasız eğitim. 17 yaşına kadar zorunlu eğitim. Bilimsel, demokratik ve laik eğitim!

Bu alanda temasa geçilecek ilk güçlerle düzeylerine uygun bir eğitim çalışması üzerinden okuma grupları vb. ara örgütlenmelere gidilebilir. Daha sonra çalışma yürütülecek okullara dönük derinleşen bir faaliyet planı hazırlanabilir. Ulaşılacak birkaç meslek lisesinden sonra alana özgü bir bülten faaliyeti yürütülebilir. Elbette bültenin yanı sıra birçok araç ve yöntemle çalışma zenginleştirilmelidir.

Meslek liselerine dönük sistemli ve hedefli bir çalışma gelinen yerde ertelenemez bir görev olarak önümüzde durmaktadır. İşçi sınıfının genç, dinamik ve kalifiye bir kesimi sermayenin ideolojik zehiriyle boğulmaktadır. Kazanıldığında ise sınıfın mücadelesine dinamizm kazandıracak çok önemli önemli bir potansiyeldir sözkonusu olan.

Başta liseli genç komünistler olmak üzere tüm komünistlerin önünde, bulundukları alanlarda böyle bir çalışmayı başlatma ve derinleştirme görevi durmaktadır.

Liseli Genç Komünistler

Yeni Ekimler için ileri!

İnsanlık 20. yüzyılın ilk on yılında bunalımlar, ikinci on yılında ise emperyalist dünya savaşı ile birlikte Ekim Devrimi'nin büyük devrimci sarsıntısı ile yüzyüze kalmıştı. Yüzyılın bunalımlar, savaşlar ve devrimlerce belirlenen çehresi daha ilk iki on yılda belirginleşmişti.

Şimdi 21. yüzyılın ilk on yılı içindeyiz. Emperyalizm yeni yüzyıla halklara karşı uzun süreli bir savaş ilanı ile başladı. Bunun ne anlama geldiğini Afganistan ve Irak üzerinden somutladı.

Emperyalist dünya şimdi de ekonomik kriz boğuşuyor. Büyük bir çöküşe dönüşmesinden korkulan ekonomik kriz, kapitalizmin yapısal sorunlarını ve onulmaz çelişkilerinin yeni bir itirafı oluyor. Sosyal yıkımın ve küreselleşme saldırısının dayanağı neoliberal ideoloji çöküyor.

Bütün bunları emperyalist dünyadaki hegemonya bunalımı tamamlıyor. ABD emperyalizminin liderliği sorgulanıyor, çok kutuplu dünya istemleri güç kazanıyor. Bu, emperyalistler arası gerilimleri büyütüyor, militarizmi azdırıyor ve silahlanma yarışına yeni boyutlar kazandırıyor.

Özetle, daha ilk adımında, daha ilk 10 yıllık süreç içinde, 21. yüzyılın bir bunalımlar ve savaşlar yüzyılı olacağı kesinlik kazanmış bulunuyor. Halen eksik olan devrimler boyutudur. Fakat sıra ona da gelecektir. Kapitalist dünyanın onulmaz çelişkileri sosyal ve siyasal sorunları sürekli ağırlaştırıyor, sınıf çelişmelerini keskinleştiriyor ve böylece yeni bir devrimler döneminin zeminini bizzat hazırlıyor. Dünya ölçüsünde işçi sınıfının, emekçilerin ve halkların günden güne güç kazanan ve yayılan mücadeleleri ise geleceğin devrimlerinin daha bugünden ilk işaretlerini veriyor.

Bugünün devrimci partisinin temel görevi, gelmesi kaçınılmaz yeni devrimler dönemine hazırlanmaktır. Bu hazırlık devrimci teori ile silahlanmayı, devrimci örgütü güçlendirmeyi ve toplumun biricik tutarlı devrimci sınıfı olan işçi sınıfıyla birleşmeyi gerektirir. Türkiye Komünist İşçi Partisi, kendi misyonuna buradan bakıyor. Her alandaki görevlerini ve tüm günlük çalışmasını, yeni devrimler dönemine stratejik hazırlık üzerinden ele alıyor.

Kapitalizmin güncel ekonomik krizine eşlik eden temel tartışmalardan biri, Karl Marx'ın bir kez daha haklı çıktığıdır. Burjuva dünyası bile artık bunu itiraf etmek zorunda kalıyor. Kapitalizm yaşadığı sürece Karl Marx hep haklı çıkacaktır. Fakat yalnızca teşhis konusunda değil, aynı zamanda çözüm konusunda da. Teşhis kapitalizmin onulmaz çelişkiler içinde insanlığı ve doğayı tüketen bir sistem olduğudur, çözümse proletarya devrimi ve sosyalizm!..

Karl Marx, aslolan dünyayı yorumlamak değil fakat değiştirmektir, demişti. Kapitalizm sonu gelmez krizler içinde debelense de kendiliğinden çökmeyecektir. O ancak işçi sınıfının devrimci önderliği altında birleşmiş emekçilerin örgütlü gücüylü yıkılabilir. Onun nasıl yıkılacağını, ne yolla yıkılması gerektiğini, 91. yılını kutlamakta olduğumuz Büyük Sosyalist Ekim Devrimi tüm insanlığa göstermiştir.

Bundan dolayıdır ki Ekim Devrimi tüm güncelliğini koruyor. Bundan dolayıdır ki biz komünistler "Yolumuz EKİM'in yoludur!" diye haykırıyoruz. İnsanlık kapitalizmin yıkıcı ve tüketici barbarlığından ancak "Yeni Ekimler" yoluyla kurtulacaktır. Karl Marx'ın haklılığı burjuva dünyasında bile bugünden itiraf ediliyor. Sıra Lenin'in haklılığının ilanına da gelecektir. Bu, burjuva dünyasının yeni bir itirafıyla değil, fakat emek dünyasının işçi sınıfının devrimci önderliği altında kapitalist barbarlığa karşı örgütlü ayağa kalkışı ile olacaktır.